Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP • *www.evangelikuselet.hu* *79. évfolyam, 32. szám* ■ *2014. augusztus 10.* ■ *Szentháromság ünnepe után 8. vasárnap* Ára: 275 Ft

„Aki szívesen hallgatja az ő igéjét, mint az élet beszédét, az Isten gyermeke. Aki viszont hallgatni sem bírja, az az ördögtől való.”
Vagy-vagy kérdés ▶▶ *2. oldal*

„Krisztust követő hívők közt nem lehet ilyen feszültség. Közöttünk sem téma a kórusban, hogy ki milyen törzs tagja. Ez csak a magyaroknak volt érdekes.”
Szóra bírt lányok ▶▶ *5. oldal*

„Ki csodálkozik még azon, hogy naponként »feltámadhat«, felkelhet egy új napra? Kit tölt még el ámulattal, ha körülveszi a modern technológia millió vívmánya, s azt ő mintegy »csodatételre« egy gombnyomással működtetheti?”
Csodálkozás, ámulat ▶▶ *11. oldal*

„Sokakban él az a képzet, hogy egy tudós csak ateista lehet.”
Beszélgetés Szutyányi Márk csillagásszal ▶▶ *12. oldal*

Türelemlecke ▶▶ *3. oldal*
Pápa pünkösdi körben ▶▶ *4. oldal*
Interjú dr. Udo Schnelle professzorral ▶▶ *5. oldal*
Viharjelzés ▶▶ *12. oldal*
Ki volt Szalóky Samu? ▶▶ *13. oldal*
Imareggeli a Centrál kávéházban ▶▶ *15. oldal*

Nógrádi vizek mellett Krisztus élő vize

A Bánki-tó szabadtéri vízi színpadához gyülekeztek a nógrádi evangélikusok augusztus 3-án, vasárnap délután. A szabadtéri evangélizáció alig vette kezdetét, a többször leszakadó eső új helyre, a közeli templomba kényszerítette a gyülekezetet. Így azonban a résztvevőknek talán könnyebb volt megérteniük *Bácskai Károly* újszövetséges teológus igehirdetését. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem adjunktusa arra mutatott rá, hogy miként egy eső is mozdulásra késztet, úgy Isten is – Krisztus által – mozdítani akar: *„Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.”* (Ef 5,14) Az egyházmegyei együttléten koncertet adott a *Keresztmetszet* együttes, valamint énekelt az egyházmegyei zenei tábor mintegy ötvenfős kórusa.

■ Vitézné Hugyecz Zsuzsanna *felvételei*

Páva utcai hegedűsírás

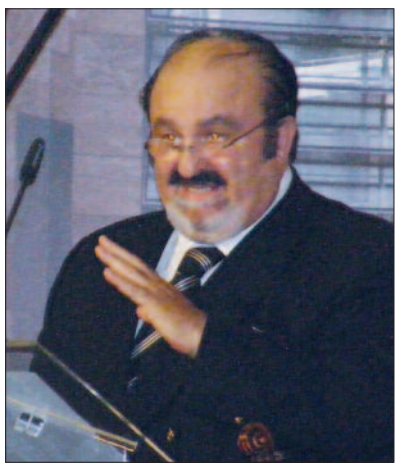

Emlékkoncerttel tisztelegtek az áldozatok előtt a roma holokauszt emléknapja alkalmából július 31-én a budapesti Páva utcai Holokauszt Emlékközpontban.

Az egybegyűlteket Haraszti György történészprofesszor, a Holocaust Közalapítvány elnöke köszöntötte. A cigányság második világháborús üldöztetéséről – melyet ők maguk porajmosnak (vagy pharajimosnak) neveznek – Raduly József (képünkön), a Művészeti-Oktatási-Kulturális Közéleti Alapítvány elnöke tartott előadást. Zenei közreműködő volt a Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas zongoraművész és zeneszerző, Szakcsi Lakatos Béla, valamint Kathy Horváth Lajos hegedűművész és kamarazenekara.

Megemlékeztek az egybegyűltek – többek között – a tudós kolozsvári evangélikus esperesről, a zsidómentő *Járosi Andorról* is, akihez *Reményik Sándor Az én lelkipásztorom* című versét írta; ez utóbbi az esten *Takács Bence* előadásában hangzott el. Az alkalmon egyházunkat – hitvesével – *Gáncs Péter* elnök-püspök képviselte.

■ Kinyik Anita

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Cross Sound – az első keresztény „Sziget fesztivál”

▶ „Mindjárt ott vagy” – fogad a vajtai vasútállomás mellett az optimista felirat. Ha a településnek a Budapest–Vajta vonalon való kalandos és időigényes megközelítéséhez viszonyítunk, ahhoz képest valóban „mindjárt” az az öt kilométer, amelyet az első keresztény összművészeti fesztivál, a Cross Sound területéig le kell gyalogolni. Eredetileg nem Fejér megye legdélebbi csücskébe – a Golgota Keresztény Gyülekezet fellegvárába –, hanem Szolnokra tervezték a programot. Az augusztus 1–3. között megrendezett – mottója szerint „szabadságra hangoló” – felekezetközi keresztény találkozó végül mégis a festői – egyébként amerikai kézben levő – Zichy-kastélyban és medencével is ellátott udvarán kapott helyet.

▶▶ *Folytatás a 8–9. oldalon*

Szívünk szeme

■ Id. Pintér Károly

Deák téri gyülekezetünk egyik hajdanvolt ifjúsági csoportja a közelmúltban azt kérte tőlem, hogy találkozzunk újra. Közel negyvenen jöttek el – most már férjükkel, feleségükkel, fiaikkal és leányaikkal – erre a bibliakörös találkozóra. Az egyházi esztendő ünneptelen félévében ünnepivé varázsolta az alkalmat, hogy tudtuk, miért vagyunk együtt…

Mintegy megerősítésként idéztem fel nekik, hogy valamikor a kilencvenes évek közepén az egri tanárképző főiskolán *Miért érdemes keresztyénnek lenni?* címmel kellett előadást tartanom és beszélgetést vezetnem. Akkor a Jézus által meggyógyított vakon született ember vallomásával fejeztem ki azt a „csodát”, amelyet a hitben én magam is átéltem: *„…bár vak voltam, most látok.”* (Jn 9,25) Természetesen itt csak analógiáról van szó, hiszen nem testi vakságból jutottam látásra.

Amikor az emberben megszületik az elhatározás, hogy Krisztus követője szeretne lenni, akkor megváltozik az élete. Nem egy szempillantás alatt. Erről szó sincs. De a hitre jutás, a Krisztusra találás, a vele való találkozás élménye lehet életünkben egy drámai „kegyelmi pillanat az örökkévalóságból”. Hogy Jézus az én Uram és Megváltóm, aki értem jött, nekem szerzett bűnbocsánatot, örök életet, megkeresett, és kész arra, hogy el ne engedje többé a kezem – ez a felismerés átélhető a Szentlélek által hirtelen megvilágosodással is.

Ám a hosszan tartó, elmélyült „látás” egy folyamat eredménye. Ehhez az Ige olvasása és hallgatása, a gyülekezet közösségével való kapcsolat és az imádkozás gyakorlata elengedhetetlenül szükséges. E közben történik meg, hogy az embernek átalakul a gondolkodása.

Hívő keresztyének gyakran követik el azt a hibát, hogy ezt az elmélyülést – „hitmélyítést” – nem veszik elég komolyan. Pedig Pál apostol kifejezetten kéri híveitől, hogy úgy dolgozzanak meg a hitükért, ahogyan a sportoló edzi a testét. Ezt írja: *„…változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.”* (Róm 12,2) Az életváltozás tehát gondolkodásunk változásával kezdődik! Kialakul egy új *értékrendünk*, amely Isten akaratához igazodik.

Az ember életveszélyes helyzetben vagy súlyos betegségben tudatosan is átélheti, hogy minden átrendeződik, átértékelődik az életében. Amit eddig nélkülözhetetlennek hitt, jelentéktelenné és feleslegessé válik. És fordítva: amit addig szinte észre sem vett, vagy természetesnek tartott, egyszeriben fontos lesz számára. Arra is ráébredhetünk ilyenkor, hogy többnyire a külső, anyagi „kellékek” válnak jelentéktelenné, és a lelki értékek kapnak igazán jelentőséget és fontosságot.

Krisztussal való találkozásunk ilyen, egész egzisztenciánkat érintő változást kell, hogy jelentsen.

„Vak voltam, most látok!” Ebben a vallomásban tulajdonképpen ez az új értékrend fejeződik ki. S az ember hitélete során azután megtapasztalja, hogy amit Isten felismert akarata szerint tesz vagy dönt, azt nem kell sohasem megbánnia, s amit Isten szerint él meg, azt nem kell szégyellnie. Ha Istenre figyel, valóban nyilvánvalóvá válik számára, hogy mi a jó, és mi a rossz. Amikor a keresztyén ember ezt elfelejti – önfejűen dönt és cselekszik –, akkor éri kudarc és bukás.

Az *Efezusi levél* tanulmányozása közben figyeltem fel az 1,18. versre. Isten *„világosítsa meg lelki szemeteket* – kéri az apostol az efezusi gyülekezet tagjai számára –, *hogy meglássátok, milyen reménységre hívott el titeket…”*

A *„lelki szemetek”* helyén az eredeti görög szövegben szó szerint az áll, hogy Isten világosítsa meg *„szívetek szemét”!* Gyönyörű kép! És mintha másutt is hallottuk volna már ezt a metaforát. *A kis hercegben* a róka fogalmaz így: „…jól csak a szívével lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.”

> **Az életváltozás tehát gondolkodásunk változásával kezdődik! Kialakul egy új értékrendünk, amely Isten akaratához igazodik.**

Azt nem tudom, hogy *Saint-Exupéry* ismerte-e Pál eredeti mondatát. Lehetséges, mert hívő, vallásos ember volt. De hogy mit jelent a szívünk szemével látni, azt rendkívül pontosan fogalmazza meg: mindenben a *lényeget, az igazi, a valós értéket* látni! Nem a felszínen tájékozódni, nem azt látni, amit a szemünk észlel. Az igazi érték a szem számára legtöbbször rejtve van!

Aki a szíve szemével lát, az nem pesszimista és nem is felelőtlenül optimista, hanem realista: a valóságot látó és értékelő ember. Az *Újszövetség* alapján talán még azt is mondhatjuk, hogy *„szívünk szemével”* látni azt jelenti: a „szeretet szemével” látni.

A fenti idézet folytatásában Pál arról is szól, hogy milyen reménységre hívott el Isten. Elképráztató a kijelentés (2,6–7): *„…a mennyei világba ültetett Krisztus Jézusban, hogy megmutassa az eljövendő világban kegyelmének mérhetetlen gazdagságát irántunk való jóságából Krisztus Jézusban.”*

Miért érdemes keresztyénnek lenni? A válaszokat átgondolva a kérdést így pontosítanám: *Miért a legnagyobb* kiváltság *keresztyénnek lenni?*

A szerző nyugalmazott evangélikus lelkész

Oratio œcumenica

Istenünk, aki szereteteddel magadhoz öleled a mindenséget, és ránk is bőségesen árasztod áldásodat, add, hogy gyermeki bizalommal forduljunk hozzád könyörgésünkkel! Könyörülj egyházadon, szánd meg népedet! Igéddel és irgalmad éltető erejével formálj bennünket testvéri közösséggé, hogy küldetésünket betöltve só és világosság legyünk a világban! Tégy bennünket hegyen épült várossá, amelyen messziről felismerhetők szereteted jelei! Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Könyörgünk gyülekezetünkért. Újítsd meg hitünket, erősítsd reménységünket, hogy a hétköznapok küzdelmeiben se feledkezzünk meg a segítségre szoruló embertársaink iránti szeretetről! Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Irgalmadba ajánljuk beteg, magányos, szomorkodó testvéreinket és mindazokat, akik szerettük ápolásában fáradtak el. Óvd meg őket a kishitűségtől, a zúgolódástól! Segíts, hogy atyai kezedből békességgel fogadják el keresztjüket! Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Hallgass meg minket, Urunk, és áldj meg minket, hogy akaratod szerint éljünk, amíg elhozod örök országodat szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

BALLA MÁRIA FELVÉTELE

SEMPER REFORMANDA

„Kegyelem és békesség az Úrban! Kedves Käthém! Reméljük, hogy ezen a héten hazatérünk, ha Isten is úgy akarja. Isten nagy kegyelmet tanúsított itt, mert az uraságok tanácsosaik által majdnem mindenben megegyeztek, két-három cikkely kivételével, ezek között van az, hogy a két testvér, Gebhard es Albert grófok újra testvérek lesznek, amit ma szeretnék elérni. Meghívom őket magamhoz látogatóba, hogy egymással is álljanak végre szóba. Eddig ugyanis némák voltak, csak írásaikkal bosszantották egymást kölcsönösen. Az ifjú uraságok különben vidámak, bohócsipkában együtt szánkáznak, a kisasszonyok úgyszintén, maskarában járnak egymáshoz, és derűsek, Gebhard gróf fia is. Ebből értjük meg, hogy Isten az imák meghallgatója."

▶| *Luther levele feleségének, 1546. február 14.*
(Csepregi Zoltán fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 8. VASÁRNAP – JN 8,37–45

Vagy-vagy kérdés

A VASÁRNAP IGÉJE

Vagy Isten gyermekei vagyunk, vagy az ördög fiai. Más lehetőség nincsen. A kettő között nincs arany középút. Ez a summája annak, amit Jézus a mai evangéliumban az ellenségeivel folytatott vita hevében állít. Majd tükröt is tart hallgatói elé, amiből megtudhatják, melyik táborba tartoznak: aki szívesen hallgatja az ő igéjét, mint az élet beszédét, az Isten gyermeke. Aki viszont hallgatni sem bírja, az az ördögtől való.

Luther ezt így értékeli egyik prédikációjában: „Isten legnagyobb csapása rajtunk, hogy ez a súlyos és rút bűn ma is megtalálható a társadalom minden rétegében. Hányan vannak – nemcsak a magas rangú urak, hanem az alacsony sorú nép között is –, akik magukba szállnak és megrettennek, ha figyelmezteted őket, hogy bizony nem szép tőlük, sőt aligha vannak Istentől, ha rendre elmulasztják a prédikációt, vagy ha mégis meghallgatják, akkor sem sokat tanulnak belőle? Hányan változtatják meg erre a magatartásukat? A legtöbben félvállról veszik a dolgot, és így felelnek: Minek nekem prédikáció? Tudom én magamtól is, amit tudnom kell! Ha pedig ezután még arra is figyelmezteted, hogy más lélekkel kell betöltekeznie, ha üdvözülni akar, akkor tapasztalni fogod, hogy a jó szándékú intelmed még jobban felbőszíti, és jó tanácsaidat ilyen vagy hasonló gorombaságokkal utasítja el: Hagyj nekem békét, erre meg amarra! És még meg is fenyeget, hogy tud ő más húrokat is pengetni, ha nem hagyod abba.

Isten rettenetes csapása ez rajtunk, amiben büntető haragja nyilvánul meg. A keresztény szív méltán retteg attól, hogy ilyen bűnbe essen, nehogy ránehezüljön ez a súlyos ítélet: aki nem hallgatja Isten igéjét, az nem Istentől van, hanem az ördög gyermeke. (…)

De ezt nem szabad úgy értenünk, mintha az ördög teremtette volna őket, és adott volna nekik szájat, szemet, értelmet és más egyebet. Nem, mert ők is Isten teremtményei, és Isten őket is ellátta ajándékaival. Jól meg kell tehát különböztetnünk a dolgok lényegét a használatuktól.

A hazugnak és csalónak jó nyelve van ugyan, amit Istentől kapott, mégis ahogy a nyelvét használja, az az ördögtől van. Az ilyen ember a nyelvét az ördög szolgálatába állította, és Isten ellen használja. (…)

Ezzel szemben akkor vagyunk Istentől, ha fülünket jól használjuk: ha szívesen hallgatjuk az igehirdetést, és nyitott szívvel fogadjuk a dorgálást is, ha vétkeztünk. És ha Istentől vagyunk, akkor a nyelvünket is csupa jóra használjuk: segítségével imádkozunk, prédikálunk, tanítunk és vigasztalunk. Fülünk és nyelvünk tehát akkor van Istentől, és akkor jó igazán, ha Isten tetszése szerint élünk vele. (…)

Néha még velünk is előfordul, hogy meggondolatlanul átkozódunk, ahelyett hogy imádkoznánk, vagy haragszunk, amikor barátságos indulat illene hozzánk. Ez semmivel sem menthető. A késedelem nélküli megtérés mindezt mégis jóváteheti, amennyiben beismerjük, hogy méltatlanul viselkedtünk, és Istenhez esedezünk bocsánatért és kegyelemért. Mert az ilyen megbotlás és elesés is vétek ugyan, de ezért még senki sem mondhatja ránk, hogy ördög szállt meg bennünket, vagy hogy az ördögtől vagyunk, mert a bűnbánat által újra Istenhez térünk, és az a komoly szándék vezérel bennünket, hogy bűneinket elhagyjuk.

Viszont azok valóban az ördög fiai, akik – ha gonoszságukra figyelmeztetjük és megintjük őket – büszkén és gőgösen odavetik: Mit bánom én? És az intelmet semmibe véve ott folytatják, ahol abbahagyták.

Az ilyen emberek az ördögtől vannak, s minél tovább maradnak gonoszságukban, annál konokabbak lesznek, mert az ördög nem hagy nekik békét. Először csak megutálják Isten igéjét, később pedig káromolják, szidják és átkozzák is. Végül pedig ugyanazt teszik, mint amit a zsidók tettek: köveket ragadnak, és gyilkolni akarnak. Az ördögnek tehát ezek az ismertetőjelei: Isten igéjét nem hallgatja, hanem gyalázza és káromolja; másoknak szenvedést okoz, és a prédikátorokat halva szeretné látni. Erről ismerhetjük meg az ördögöt és a fiait. Mert gyilkos ő és hazug kezdettől fogva, Istent és Isten igéjét pedig megveti. Őrizkedjetek tehát attól a bűntől, hogy Isten igéjét megvessétek! (…)

A mai evangéliumból tehát legfőképpen azt kell megtanulnunk, hogy szilárdan az igéhez kell tartanunk magunkat. Hallgassuk is mindig örömmel, és fogadjuk hívő lélekkel. Ha ezt tesszük, úrrá leszünk bűnön, halálon, ördögön és poklon. (…) Mert az ördöggel, a bűnnel és az örök halállal szemben nincs más segítségünk, csak az, ha Jézus Krisztus igéjéhez tartjuk magunkat."

Ma persze mindez nagyon korszerűtlenül hangzik. Hiszen ma a hívő keresztények között is egyre többen vannak, akik hallani sem akarnak az ördög létezéséről. Az örök kárhozatot pedig Isten szeretetével összeegyeztethetetlennek tartják. De nem azt jelenti-e mindez, hogy ma a keresztények többsége hallani sem bírja Jézus igéjét?

Nietzsche azt állította, hogy „Isten halott". Jézus szavainak tükrében viszont az derül ki, hogy a mai kereszténység hite halott. De mi lesz, ha a holt hitű kereszténységnek az élő Isten hatalmával kell egy napon szembenéznie? Mivel mentheti magát? Az apostolokra és a régi atyákra nem hivatkozhat, miként Jézus egykori ellenfelei is hiába mondták, hogy Ábrahám leszármazottai.

Isten Szentlelke vagy lángra lobbantja bennünk azt az élő hitet, amelynek tüze az apostolokban, a régi atyákban és reformátor eleinkben is lobogott, vagy fölöttünk is elhangzik Jézus ítélete: *„Miért nem értitek az én beszédemet? Mert hallani sem bírtátok az én igémet. Ti atyátoktól, az ördögtől származtok, és atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni."* Isten irgalmazzon mindnyájunknak, hogy ez be ne következzék!

■ Véghelyi Antal

Imádkozzunk! Jöjj, Szentlélek Isten! Elevenítsd meg a holtat, támaszd életre egyházadat! Teremts bennünk igaz hitet, hogy Isten gyermekeiként éljünk most és egykor az örökkévalóságban. Ámen.

„Csak egy megszokott kollekta"

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

A Szentháromság ünnepe utáni 8. vasárnap „csupán" egy a sok látszólag „ünneptelen félévbeli" vasárnapból. Pedig minden vasárnap ünnep, méghozzá Krisztus feltámadásának ünnepe, s minden vasárnapnak megvan a maga önálló mondanivalója, amely szépen kirajzolódik az igékből, az énekekből, a liturgikus szövegekből – és természetesen az imádságokból.

A zsoltár keretverse a 117. zsoltárt idézi: „Nagy az Úr szeretete irántunk, és hűsége örökké tart." A nap témája ez: Isten gyermekei Krisztus szeretetével szeretnek. A vasárnap egész karakterét meghatározó evangéliumot (óegyházi evangélium) *Máté evangéliumának* 7. részéből olvassuk: a hamis prófétákról és Isten akaratának cselekvéséről. Most azonban nem az egész liturgia dramaturgiai ívét szeretnénk felvázolni, hanem arra az imádságra koncentrálni, amely vasárnapról vasárnapra összegyűjti az adott ünnep legfontosabb mondanivalóját.

A vasárnap kollekta imádsága így hangzik hát: „Örök Isten, akinek gondviselő bölcsessége sohasem téved! Távolítsd el tőlünk azt, ami árt nekünk, és add meg azt, ami javunkra van, az Úr Jézus Krisztus által, aki veled és a Szentlélekkel Isten, él és uralkodik mindörökkön-örökké. Ámen."

A kollekta imádság mindig ilyen tömör, lényegre törő, szinte szófukar, mégis hallatlanul sokat mond. Magyarul alig tudjuk visszaadni azt a tömörséget, amelyet a bizonyságtevők fellegének tagjai majd másfél ezer évvel ezelőtt a latin nyelv szikár nyelvtani szerkezetével el tudtak mondani. (Ha még vannak latinul tudó olvasóink – s tudom, hogy vannak, hisz több ilyet ismerek –, hadd olvassák mai imádságunk eredetijét úgy, ahogy vagy félezer évvel az egyházszakadások előtt eleink együtt megszólaltatták: „Deus, cuius providentia in sui dispositione non fallitur: te supplices exoramus; ut noxia cuncta submoveas, et omnia nobis profutura concedas. Per Dominum nostrum Jesum Christum…")

Az egyház imádkozik. Az egész egyház. S ezt hallatlanul fontos tudatosítanunk. Szükséges, nélkülözhetetlen a személyes imádság, de amikor az egyház imádkozik, akkor abban különös erő van. S ez az imádság is ezrek és milliók ajkán csendült már fel a hosszú évszázadok során, hiszen a kollekták az egyház imádságkincsének legősibb rétegéből valók. Kis közösségek, nagy tömegek és egyedül elcsendesedő emberek egyaránt imádkozták ezeket a kollektákat.

Már a megszólítás is imádság, méghozzá hitvalló imádság. Bevallom, sokáig nem is figyeltem a megszólításra, formálisnak tartottam. Valamiféle udvariassági formulának, amelyből tovább kell lépni, afféle kötelező kelléknek a bevezetéshez. Ma már tudom: a megszólítás nagyon-nagyon fontos. Benne van a tudásunk, az Istenről való információnk, de benne summázódik a reménységünk, a vágyunk, a bizonyosságunk is.

A megszólítás hitvallás – ezen a vasárnapon is: „Örök Isten, akinek gondviselő bölcsessége sohasem téved…" Mi, mulandó emberek azt szólítjuk és szólíthatjuk meg, aki egyedül örök. Aki nincs – mint mi – bezárva az idő rabságába, aki az örök jelenben él. Ő az, aki nemcsak útnak indította a teremtett világot, de mind a mai napig gondját is viseli. Személyesen is fogalmazhatjuk: nem hagyott és nem hagy minket magunkra, hanem előteremti s megadja nekünk mindazt, amire valóban szükségünk van.

De amíg egy társát gondozó ember lehet – legjobb indulata és igyekezete ellenére – ügyetlen, olykor meggondolatlan, s tévedhet is, amikor gondozottja igényeit és szükségét méri fel, addig Isten bölcsen viseli gondunkat, és bölcsessége sohasem téved. Szinte elképzelhetetlen biztonságot ad nekünk ez az egyetlen szó: *sohasem.* A legkisebb hiba bárhol becsúszhat ott, ahol emberek vannak, de Istennél sohasem. Tudja, látja, mire van szükségük gyermekeinek, és idejében megadja. Emlékezhetünk a 104. zsoltár tanúságtételére az egész élővilággal kapcsolatban: „…idejében ad nekik eledelt." (27–28) És jól ismerjük Jézus szavait a *Hegyi beszédből: „…ne aggódjatok…, hogy mit egyetek, vagy mit igyatok… Ha pedig a mező füvét (…) így öltözteti Isten, nem sokkal inkább titeket…?"* (Mt 6,25–34)

S itt újra fel kell idéznünk azt a tényt, amelyet mélyen gondolkodó emberek minden korban megpróbáltak tudatosítani. A világ megannyi baja közepette a megoldás visszatérni a gondviselő Istenhez. Ez nem ölbe tett kézzel való üldögélést jelent, hanem azt, hogy figyelünk arra az Istenre, aki gondviselő bölcsességében sohasem téved. Az ő akarata szerint, az ő igéje szerint keressük a megfelelő megoldásokat, használjuk a tőle kapott megoldáskészleteket.

Egyetlen mondat az imádság megszólításából, és mennyi mindent takar!

S a kollekta kérése még csak ezután jön: „Távolítsd el tőlünk azt, ami árt nekünk, és add meg azt, ami javunkra van." Egyedül Isten tudja igazán, mire van szükségünk. De tisztában van azzal is, mi van kárunkra. Felfordult értékrendű világunkban, ahol a jót rossznak és a rosszat jónak mondják (mondjuk), mi nem vagyunk képesek jó döntéseket hozni s azok nyomán emberhez méltó (értsd: Isten gyermekeihez méltó) életet élni. Ezért rá kell bíznunk magunkat. Takarítsa ki életünkből azt, ami – bár lehet, hogy tetszetős, sőt még élvezzük is – tönkretesz minket, és adja meg azt, amiről talán nem gondoljuk, hogy létfontosságú, de az életünkhöz nélkülözhetetlen.

Itt most már ki-ki behelyettesítheti saját élete igényeit, vágyait, kéréseit, igyekezetét. S mindenki elgondolkodhat azon, hogy egyéni életében mit jelent, és milyen következményekkel jár Isten tévedhetetlen gondviselő bölcsessége. Az egyház nagy közössége ezt általános szavakkal foglalhatja imába. Minden ember kibonthatja azonban a maga számára a nap kezdetén vagy az este összegző csendességében – vagy bármikor, egy nyugodt pillanatban.

A tömör és szikár kollekta imádság így nyílik ki, s akkor kiderül, micsoda gazdagságot hordoz. Érdemes hát vasárnapról vasárnapra ezt az imádságot várni, figyelmesen hallgatva együtt imádkozni és tovább meditálva elvinni a hétköznapokba.

■ Dr. Hafenscher Károly

Jó várni

Türelemlecke szülőknek és gyermekeknek

A türelem volt az idei témája az egyedülálló szülők és gyermekeik konferenciájának, amelyet egyházunk női missziói szolgálata rendez meg évente. Ez alkalommal a révfülöpi Napfény üdülő adott helyet július 26. és augusztus 3. között a találkozónak.

Noha a szervezők attól tartottak, hogy a megváltozott helyszín bonyodalmat okoz majd – mert nem a megszokott helyen, egyházunk oktatási központjában gyűltek össze a felnőtt és gyermek résztvevők –, kiderült: mindenkinek remekül sikerült alkalmazkodnia a négy-öt ágyas szobák jelentette nomádabb körülményekhez. Sőt a keresztényi türelem gyakorlására eleve lehetőséget adott ez a röpke hét: negyven különböző karakterű ember – kiskorú, egyetemista fiatal és szülő – tanulhatta meg egymás elfogadásának titkát.

A délelőtti programokon természetesen a konferencia témáját dolgozták fel. A bevezető előadást *Csonka Zsuzsanna* lelkész tartotta, aki a tőle megszokott alapossággal készült fel feladatára. A Biblia számtalan olyan helyét idézte, ahol utalást találunk Isten hosszútűrésére, illetve arra, hogy vele ellentétben az ember milyen nehezen tud várni.

Bár a lelkész kitért az egyháztörténelem és a jelenkor példaképeire, a hallgatóságot – amint az előadást követő beszélgetésből kiderült – leginkább az a példázat ragadta meg, amelyet Jézus a magától növő vetésről mondott. Számtalanszor éli át az ember, hogy az események, dolgok felett nincs uralma. Aggódni kezd, türelmetlen lesz, pedig bátran ráhagyatkozhatna az ígéretre, hogy Isten terve beérik. Ahogyan olvassuk a példázatban is: *„Úgy van az Isten országa, mint amikor az ember magot vet a földbe, azután alszik és felkel, éjjel és nappal: a mag sarjad és nő, az ember pedig nem tudja, hogyan.”* (Mk 4,26)

FOTÓ: SZABÓ ZSOLT

Az Istenre hagyatkozó türelem jellemezte a 17. század nagy nőalakját, *Petrőczi Kata Szidóniát,* akinek szenvedésekkel teli életét *Szunyogh Ildikó* tanárnő ismertette. Arról pedig, hogy miként valósítható meg egymás elfogadása, *Túri Krisztina* alberti lelkész tartott előadást *Szabadulás öröklött rossz beidegződéseinktől* címmel.

Egyik délelőtt *A passió* című filmben Jézus szerepét alakító színésszel, *Jim Caviezellel* készült beszélgetést tekinthették meg a konferencia résztvevői. Mindeközben a gyermekek egy-egy példázatot dolgoztak fel, amelyeket azután az esti áhítat keretében elő is adtak – hol színdarabként, hol pedig bábelőadást kerítve a történetből.

A kedvező létszámból is adódott, hogy a résztvevők egymásra is jobban oda tudtak figyelni. Az ifjúsági konferenciáinkon jól bevált játék – a résztvevők kihúzzák valakinek a nevét, akinek aztán a hét folyamán mint „titkos tesók” kedveskednek – itt is jól működött. Egészen az utolsó estéig, amikor végre kiderült, ki is volt kinek a titkos pártfogója, a kisebbek is ízelítőt kaphattak abból, mit jelent türelemmel várni a jóra, a meglepetésekre.

■ B. P. M.

Gyülekezeti termet termett a hűség

Tágas evangélikus gyülekezeti terem épült a Fejér megyei Gyúrón a parókia meglévő épületének kibővítésével. A gyúrói evangélikusok hitét, hűségét is jelzi, hogy az építkezésre sor kerülhetett, hiszen a gyülekezetnek a hetvenes évek vége óta nincs helyben lakó lelkésze. Ráadásul a 2013 tavaszán indult és most elkészült munkának előzménye is volt: 2008-ban új tetőzetet kapott a parókia épülete. Az új gyülekezeti teremért a hálaadó istentiszteletet július 27-én, vasárnap tartották *Szarka István* esperes szolgálatával.

Ilyen volt…

…ilyen lett

FOTÓK: SÜLLER ZSOLT

Az új épületrész, amely gyülekezeti termet, raktárhelyiséget és egy gyermekek számára készült kistermet foglal magába, a parókia régi, leromlott állapotú gazdasági szárnyának helyére épült. Elkészült a vécék, a fürdőszoba és a konyha felújítása is.

A gyülekezet a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal egyik pályázatán (LEADER) programtámogatásra és a hozzá kapcsolódó beruházásra nyert tizenötmillió forintot, a fejlesztés nagyrészt ebből valósult meg. (A pályázat még nem zárult le, az elszámolás folyamatban van, várhatóan az év végére megtörténik.) A vizesblokk felújítását és az egyéb apróbb munkákat az országos egyháztól felvett kölcsönből fedezték.

A július 27-i hálaadó istentiszteleten Szarka István esperes hirdetett igét. A templomi ünnepségen köszöntötte az egybegyűlteket *Süller Zsolt* helyi lelkész, *Tóth Béla,* a település polgármestere, *Kádár Ferenc* református lelkipásztor, illetve *Szendrői Júlia* a LEADER Völgyvidék Közösség képviseletében.

A gyülekezet kamarazenekarának szolgálata mellett a *Gyúrói Dalolók* együttese tette ünnepibbé a hálaadás pillanatait. A közösség megköszönte a mennyei Atya szerető támogatását, az igén keresztül kapott bátorítását és azt, hogy a minden építkezéssel óhatatlanul együtt járó nehézségek ellenére megvalósulhatott az elképzelés, mely az egész közösséget hivatott szolgálni.

A templomi ünnepség után a gyülekezet átvonult a parókiára, ahol az esperes áldotta meg az új gyülekezeti termet.

A parókiával kapcsolatos munkáknak azonban a gyúrói evangélikusok ezzel nem értek a végére: nincs teljesen készen a fűtésrendszer, és felújításra szorul a régi épületrész külseje is. A templomtorony fedésének felújítása sem várathat magára sokáig. Ugyanakkor a most elvégzett munka komoly teret nyithat a lelki építkezésnek, eszköze lehet annak, hogy a helyi fiatalokat a korábbiaknál jobban be lehessen vonni a közösség életébe. A gyúrói evangélikus gyülekezet tagjai bizakodók…

■ EÉ

„Engedj látnom” – nyári olvasónapló

Rossz nyelvek szerint, ha valakit püspökké választanak, az első évben már nincs ideje olvasni, a másodikban írni, a harmadikban pedig már a gondolkodásra sem jut ideje…

Igyekszem „felülírni” ezt az ijesztő püspökképet. Ebben az *Égtájoló* rovat is segítségemre siet, hiszen rákényszerít a rendszeres írásra, amely jó esetben együtt jár a gondolkodással, az olvasással, optimális esetben az „olvashatósággal” is…

A nyár reménység szerint sokak számára – az esetleges utazási és fesztiválélmények mellett – könyvélményeket is ajándékoz. Ilyen friss olvasmányélményem *Esterházy Péter Egyszerű történet vessző száz oldal – A Márk-változat* című regénye, amely az idei könyvhétre jelent meg a Magvető Kiadó gondozásában.

Előrebocsátom: ahogy egy olvasónaplóban ez talán természetes, bőven idézek a regényből. Nem én akarom ugyanis megfejteni, megmagyarázni a kortárs író könyvét. Sorai önmagukért beszélnek, akinek van füle a hallásra, hallja, olvassa, értelmezze…

Bár a cím egyszerű történetet ígér, amely valóban csupán száz oldal, mégsem nevezném könnyű nyári olvasmánynak. Egy kitelepített család történetén keresztül szembesít a 20. század embertelenségével, amely nem választható el a kor istentelenségétől.

A könyv borítójának fülszövegén *Péczely Dóra* így próbálja összefoglalni a regény alapkérdését: „…szereplői mind a saját útjukat járják, bár egyetlen szobában élnek. Hogy a kiszolgáltatottság választja el őket, vagy eleve el vannak választva egymástól, azt csak az Isten tudja. Mindegyikük magányos. Az Isten is: a Mennyben, a kereszten, a káromló szavakban, az imákban és a saját történetében.”

Lehet-e kapcsolatba kerülni ezzel a „magányos” Istennel, akinek „titokzatossága nem olyan, mint egy kabát, amelyet fölvesz, levesz. A titok bele van zárva az Istenbe…”? Döbbenetes szimbólum, hogy a történet „elbeszélője” a süketnéma kisebbik fiú, aki részben a nagymama hatására szeretne kommunikálni a „szomorú, boldog Istennel”. Ezért próbál kontaktust teremteni a falon függő Krisztus-képpel: „Tudom, hogy egy kép nem tud beszélni, néha mégis odanézek, hátha. Várok valamit a Kisjézustól. Hogy Jézus csöndje megszólal. Istengyermek. Én is Isten gyermeke vagyok. Ha részeg az apám, ez mindig eszembe jut. Néha jobb volna, ha csak én volnék Isten gyermeke, de sajnos mindenki az. A bátyám is. Az apám is Isten gyermeke. Rá is fér. A rendőrök is, ami hát elég furcsa. Meghökkentő. Vagyis Isten eléggé furcsa, meghökkentő. Mondja bátyám, kifürkészhetetlen. Én azért fürkészem.”

Ennek érdekében folytat imaharcot, küzd az Isten-csönddel: „Vannak nagy csöndek. A szó nélküli Isten és az istentelen szó, ez a csönd.” Ha Isten elnémul, az ítéletes csendben megkísértenek az olyan istentelen szavak, amelyeket Róza néni fogalmaz meg cinikus bölcsességgel: „Békén kell hagyni az Istent. Nem szabad bosszantani, mert akkor fültövön vág…”

De miért is szólalna meg Isten egy olyan világban, amelynek gyilkos betegségét egyetlen tömör mondattal így summázza a fiú: „Az én apám nem vadászott, őt vadászták.” S ez a tragikus diagnózis nemcsak a 20. századra igaz, a világháborúk, a holokauszt sötét korára, hanem a 21. századra is. Elég megnézni egy híradót: ukrajnai, gázai emberészárlás… Csoda, hogy az „Isten nem tud kacagni”?!

Nem véletlen, hogy az Isten-kereső, Istennel – pontosabban fogalmazva, talán inkább az istenképeivel – tusakodó író a könyv első harmada után egyre intenzívebben szövi bele regényébe Jézus szenvedéstörténetét a Márk-változat szerint. A veretes Károli-szöveget meglehetősen szabadon kezeli Esterházy Péter.

A jól ismert történet izgalmas, új megvilágításba kerül azáltal, hogy Jézus az evangélista helyébe lépve, egyes szám első személyben szólal meg benne, először a 35. oldalon: „És amikor berontott vala az setét, elmenék az tizenkét tanítványokkal. S mikor letelepedénk volna, és ennénk, mondám: Bizony mondom néktek, egy tiközületek elárul engemet, ki énvelem eszik. És azok kezdének szomorkodni és nekem egyenként mondani: Én vagyok-é?”

„Most akkor melyikünk a Júdás?” – teszi fel a mindannyiunkat kíméletlen önvizsgálatra kényszerítő kérdést az író.

A hiteles válasz csak olyan őszinte imádságban születhet meg, amelyet a 83. oldalon olvashatunk. Számomra ez a könyv csúcspontja, személyes imaéletünket is gazdagíthatja ez a drámai könyörgés:

„Gyáva a szívem. Az imák az Égben összeérnek. Uram. Valahogy már késő. Nem tudom rád bízni magam. Noha nem akarom csüggedten tudomásul venni – se magamat, se a bűnösségemet, se téged. De be se akarok csapni senkit. Legföljebb téged.

Az ima a szív emlékezetének gyakori ébresztgetése. Gyakrabban kell emlékezni Istenre, mint ahogyan lélegzetet veszünk. Irgalom Atyja, ne hagyj el.

Hogyan tovább? Erre várok tőled választ, mert ez az én kérdésem. Úgy szoktál válaszolni, hogy nem válaszolsz. Szépen tudsz hallgatni, Uram. Ha kérdezlek, hallgatsz, és ha már nincs több kérdés, az lesz igazi válasz. Mégis most azt kérdem, mi végre. Ki vagy Te, Uram, és ki vagyok én?

Tudom, rossz kérdés. Engedj látnom. Árva szívem holt erét töltsd meg, égi Jóság.”

Hogyan tovább? Van tovább? Az ima segélykiáltására az utolsó, a 100. oldalon kaphatunk választ. Sokat sejtető, hogy az utolsó szó Márk evangéliumáé, a sajátos Esterházy-fordítás szerint:

„Ekkor pedig nagy felszóval kiáltván meghalék. És a templom kárpitja kétfelé hasada, felitől fogva mind az alsó részeig. És amikor látta volna az centúrió, ki nékem ellenében áll vala, hogy én felszóval kiáltván holtam volna meg, monda: Bizony, ez ember Istennek fia vala. Szent Márk írása szerint való evangélium. Jézus Krisztusnak, az Isten fiának Evangéliumának kezdeti. Mint meg vagyon írva az prófétáknál: Íme, én elbocsátom az én követemet az te orcád előtt, ki megkészíti az te utadat te előtted. Kiáltó szó az pusztában:

Nincs vége. Ez a befejezés.”

Íme, Esterházy Péter „imameghallgatása”. Netán „titkos hitvallása”? Nem tudom. Remélem, egyszer majd személyesen is megkérdezhetem erről…

Addig is: vedd és olvasd, ne csak Esterházyt, a Márk-változatot is!

ÉGTÁJOLÓ

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Pápa pünkösdi körben

„Bocsánatot kérek tőletek az ördögtől megkísértett katolikusok miatt…”

A katolikus egyházfő múlt héten magánlátogatást tett az olaszországi Caserta városában. Találkozott az evangéliumi pünkösdi gyülekezet tagjaival, és bocsánatot kért azokért a hibákért, vétkekért, amelyeket a katolikusok elkövettek ellenük. Ez volt a második alkalom, hogy a katolikus világegyház vezetője protestánsokat követett meg. *II. János Pál* szólt először így. A magánlátogatásra ez alkalommal az adott okot, hogy *Ferenc* pápának még Buenos Aires-i érseksége idejéből jó barátja *Giovanni Traettino* protestáns lelkipásztor.

Az itáliai kisvárosban tett második látogatása során Ferenc pápa nemcsak pünkösdi lelkipásztor barátjával találkozott, hanem a helybeli katolikus közösséggel is. Mint korábbi látogatása során Calabriában, itt is szóba hozta a bűnözést s a hit választ a kriminalitásra. De az igazi ok mégis a baráti látogatás volt. Traettino lelkész nemrégen a Vatikánban volt egy hivatalos protestáns delegáció tagjaként, és a pápa akkor megígérte neki, hogy meg fogja látogatni. Állta a szavát, július 28-án megtörtént a látogatás. A pápai helikopter vitte őt Casertába, ahol előző szombaton már járt. A dél-itáliai városkában először a pünkösdi gyülekezettel – mintegy kétszáz protestáns hívővel – találkozott.

Testvérekkel találkozni és bocsánatot kérni

A látogatást így vezette be a katolikus egyházfő: „Azért jöttem, hogy testvérekkel találkozzam, s mert ezek a testvérek korábban meglátogattak engem.” Azért is jött ezen túlmenően – tette hozzá –, hogy bocsánatot kérjen tőlük. A pünkösdi közösség templomának nevéből kiindulva – *A Megbékélés Temploma* – így fogalmazott Ferenc pápa: „Azok között, akik a pünkösdi gyülekezetek tagjait üldözték vagy elítélték, mintha ők bolondok lennének, s az emberiséget zavarnák, sajnálatosan voltak katolikusok is. Ezért bocsánatot kérek tőletek azon katolikus férfiak és nők viselkedéséért, akiket az ördög megkísértett, és semmit sem értettek meg.”

A protestáns pünkösdi lelkésszel együtt a pápa – hangsúlyozzák a szakértők – konkrét és világos jelet akart adni ökumenikus nyitottságáról. A találkozón a protestáns hívőkkel együtt imádkozta el az úri imát.

A nyilvános megjelenés és megszólalás után a pápa és barátja négyszemközti beszélgetésre vonult vissza. A találkozó után a vatikáni rádiónak a protestáns lelkipásztor kijelentette: „Ez a látogatás mélyen érintett minket, mert testvériségünket így is újra átélhettük.”

Vajon ez a megállapítás a magántestvériségre vagy a nyilvánosra is vonatkozhatott? Vajon a *XXIII. János* pápa által elindított *aggiornamento,* egyházi megújulás, nyitás, újjászületés szelleme ez, amely II. János Pál idején a konkrét bocsánatkérésig is eljutott a protestánsok irányában, nálunk a debreceni gályarab prédikátorok emlékműve előtt, s máshol másképpen? Vajon ez a megkövetés szervesen folytatódik-e majd a harmadik évezred pápájának és az egyháznak a gyakorlatában?

Mindenesetre a baráti szimpátián innen és túl a pünkösdi, bibliás lelkész szavai is egyértelműen hangzottak Caserta templomában: „Ahhoz, hogy az igazi egyházi közösséget fel tudjuk építeni, az építkezést az alapoknál kell kezdenünk. A kérdés az, milyen a viszonyunk Jézus Krisztushoz. Ő nem csak valamiféle mentális alap. Mi hisszük, hogy Jézus Krisztus él. Ez jelenik meg a hitelveinkben is, legyünk bár protestánsok vagy katolikusok, ortodoxok vagy pünkösdiek. De a tan kevés, élő találkozásra van szükség Jézus Krisztussal!” – hangsúlyozta Giovanni Traettino lelkész.

Beszéde Krisztus-központú volt első mondatától a záró szavakig. „Ő a fundamentumok fundamentuma. A Jézus Krisztussal történő személyes találkozás nélkül nincs keresztyénség. Akkor kezdünk keresztyénként élni, ha újjászületünk, és érezzük magunkon a változás érzéseit, jeleit, ha Jézus életünk része lesz, együtt él velünk, bennünk, ha mi az ő testének élő tagjaivá válunk.”

Tényleges nyitás?

Ferenc pápa a casertai evangéliumi pünkösdi közösségben tett látogatásával folytatta azt a kezdeményezést, amelyet II. János Pál pápa a jubileumi 2000. évben indított el, amikor meglátogatta – elsőként a pápaság történetében – a protestáns közösségeket Itáliában éppúgy, mint hazánkban. És akkor hangzottak el szájából a bocsánatkérő szavak is.

Akkoriban a katolikus kardinálisok és sok püspök nem osztotta egyértelműen a pápa véleményét. De a lengyel pápa nem tartott attól, hogy a bocsánatkérés csorbítaná a katolikus világegyház tekintélyét vagy jó hírnevét. Mindazért, ami nem volt keresztyénekhez méltó – hamisításokért, csúsztatásokért, vádakért, üldözésért, erőszakért, máglyákért –, mindazért, amit az elmúlt századokban nem katolikus keresztyének ellen Isten nevében elkövettek, II. János Pál radikálisan és tántoríthatatlanul bocsánatot kért.

Erre az útra látszik lépni a „gyalogpápa”, a ferences lelkületű, de jezsuita Ferenc. Lesz dolga éppen elég a belső ellenállás meggyőzésével, legyőzésével s kifelé a hitelesség bizonyításával meg azzal, hogy az igazi, testvéri nyitás ne csak odafenn, az egyházi diplomácia magaslatain történjék meg, hanem „a mélyben”, a plébániák napi gyakorlatában, a „gyalogpapok” között is.

Mert ott sokszor még nagyon kemény, olykor igen durva, többszázados eszközrendszerű, testvérietlen harc folyik. Miért is? A lelkekért vagy az egyházi tekintélyért? Ez a nagy kérdés Casertában éppúgy, mint a Kárpát-medencében.

A pápai jó szándékban abszolút nincs okunk kételkedni. Ha a lelkekért folyik a nagy küzdelem, akkor csak Krisztus számít, s nem lehet testvérietlen szó, tett sehol, semmilyen körülmények között. Ha viszont a tekintélyért, a csalatkozhatatlanságért, az igazhitűségért, a primátusért folyik a küzdelem, akkor az már régen nagy baj.

Ferenc pápa eddig meggyőző volt. De nem lehet szem elől téveszteni azt a nagy kihívást sem, amely elé a reformáció kezdetének 2017-es ötszázadik évfordulója a római katolicizmust (is) állítja. És erre a maga módján a Vatikán is nagyon készül, nem csak Wittenberg vagy Genf.

■ Dr. Békefy Lajos

Ökumenikus imaóra az áldozatok emlékére

A Sant’Egidio (Szent Egyed) Közösség szervezésében augusztus 3-án ökumenikus istentiszteletet tartottak a pesti Jézus Szíve-templomban a kislétai gyilkosság ötödik, a pharajimos – több ezer cigánynak Auschwitzban való elpusztítása – hetvenedik évfordulójára emlékezve. Egyházunkat *Deák László* lelkész képviselte.

Más volt a légköre a vasárnap esti imaórának. A gyülekezet, amely cigányokból, nem cigányokból, evangélikusokból, reformátusokból, katolikusokból – jóakaratú emberekből – állt, csendben várta, hogy bemehessen a templomba.

Az imaóra elején *Szőke Péter,* a Sant’Egidio Közösség magyarországi vezetője elmondta: „Sokszor tesszük fel azt a kérdést, hogy hol volt Isten Auschwitzban, de sokkal kevesebbszer fogalmazzuk meg azt, hogy hol volt az ember… Auschwitz, Kisléta és számtalan helyszín emlékeztethet rá, hogy a fő kérdés az, hogy hol vagyok én. Hol vagyok, amikor cigányokat bántalmaznak, amikor a hajléktalanok méltatlanabb helyzetbe kerülnek, vagy amikor ártatlanok halnak meg? Mit teszek, hogy az idősellátás megfelelőbb legyen? Isten választott, és választásra hív. Ő szeret minket, és várja, hogy a mi döntésünk a mások számára is élhető, másokért felelős élet melletti döntés legyen.”

Székely János esztergom–budapesti katolikus segédpüspök igehirdetésében az *„Én vagyok a kezdet és a vég”* igével kapcsolatban elmondta: „Minden emberi gonoszság ellenére életünk Isten kezében van.” A püspök – aki cigány nyelven is megszólaltatta az olvasmányt – kiemelte: „Imádkoznunk kell azokért a cigány testvéreinkért, akik szenvedésükben hasonlóvá váltak Krisztus szenvedéséhez.”

A soával kapcsolatban Székely János történelmi tényeket osztott meg a jelenlévőkkel, majd hangsúlyozta: „A borzalmak a fejekben és a szívekben kezdődtek. Tudnunk kell, hogy Magyarországon is voltak aktív résztvevői a kegyetlen népirtásnak. Az ember elveszti Istent, és magát teszi meg Übermenschnek, de ekkor valójában ember alatti lesz. Kérjük az Úr és egyúttal cigány és zsidó testvéreink bocsánatát, mert kevesen voltak, akik mertek segíteni.”

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Deák László evangélikus lelkész emlékeztetett rá, hogy a mostani imaóra ideje alatt is mennyi fájdalom, igaztalan történés zajlik a világban. „Köszönöm, Uram, hogy *Dietrich Bonhoeffer* vagy *Sztehlo Gábor* által megmutattad, hogy az embertelenségben is lehet téged követő életet élni. Vannak, akik ma is hallgatnak, amikor megkülönböztetés történik. Adj nekünk erőt a változásra, hogy ki tudjunk állni az elesettek, a hiányt szenvedők mellett. Segíts minket, hogy képesek legyünk az összefogásra, hogy ha kell, együtt is felszólaljunk azokért, akik hiányt szenvednek” – fogalmazott Deák László.

Balog Zoltán református lelkipásztor imádságában kiemelte, hogy az Istenhez történő imádkozásban nincsen politika. „Fájdalom és gyász az egész emberiség számára, ha ember támad emberre. Te egy vérből teremtettél minket, mi mégis sokszor egymás ellen vagyunk. Gyászoljuk az áldozatokat, és erőt kérünk az itt maradottak segítésére, az indulatok és a tettesek néven nevezésére” – fogalmazott a református lelkipásztor.

Az egyetemes könyörgő imádság alatt felolvasták a cigányok ellen 2008–2009-ben elkövetett kegyetlen bűnesetek krónikáját, majd ehhez kapcsolódva kérték az Urat, hogy segítse az embert emberségéhez közelebb kerülni. Ezalatt egy-egy gyertyát gyújtottak meg az oltár mellett. Az imádságban kitértek arra is, hogy ne csak a magyarországi, hanem a szíriai, közel-keleti, ukrajnai konfliktusok békés megoldásáért is imádkozzunk. A gyülekezet végül egy-egy mécsessel az oltárhoz ment, és a *Kyrie eleison,* azaz *Uram, irgalmazz* éneklése közben elhelyezte az oltár elé.

Megrázó valósága volt ez az imaórának. A jelenlévők csöndben, egymás után gyújtották meg az emlékezés, a bocsánatkérés és egyben a remény gyertyáit. Cigány és nem cigány, hívő és nem hívő egymás mellett ment, csendben, békességben egy élhető, a másik embert megbecsülő jövőben bízva.

■ Galambos Ádám

Forrás: Evangélikus.hu

Szóra bírt lányok

Beszélgetés a Nairobi Girls énekegyüttes két tagjával

Az evangélikus médiumoknak köszönhetően azok is tudomást szerezhettek a *Nairobi Girls* magyarországi turnéjáról, akik személyesen nem juthattak el koncertjeikre. Az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) meghívására júliusban nálunk tartózkodó kenyai leánycsapat küldetése az volt, hogy a zenén keresztül bemutassák gazdag kelet-afrikai kultúrájukat, de egyben felhívják a figyelmet a kenyai főváros nyomornegyedeiben tengődő AIDS-árvák és -özvegyek sanyarú helyzetére is.

A *Nairobi Girls* tagjai magukat a „kiváltságosok" közé sorolják, hiszen valamennyien jobb módú családba tartoznak, és rokonaik segítségével egyetemi tanulmányokat folytathatnak. Így számukra is adott a lehetőség, hogy jó álláshoz jussanak. Közel háromhetes itt-tartózkodásuk alatt erről is többször szó esett. Kiderült, hogy azok a „jó körülmények" bizony messze alulmúlják azt, amit a legszegényebb magyar diák is elvárna a maga számára. Ők mégis hálásak Istennek, és felelősnek érzik magukat, hogy a hátrányos helyzetben élő árva gyermekek szószólói legyenek.

A hat lány közül *Peninah Vinanit* és *Purity Omodhit* faggattam. Valamilyen módon mindkettőjüknek köze van ugyanis az újságíráshoz: Peninah újságírónak tanul, Purity pedig egy újságíró menyasszonya.

– Úgy tudom, a Nairobi Girls csapatában nincs vezető, mégis úgy tűnt, Purity, mintha a lányok kicsit hozzád igazodtak volna.

– Bizonyára azért, mert én vagyok a rangidős a kórusban. Már huszonkilenc éves vagyok, a többiek fiatalabbak, még egyetemisták, én azonban már dolgozom. Egy mérnöki irodában vagyok alkalmazásban titkárságvezetőként. Édesapám annak az Uhuru sugárúti evangélikus gyülekezetnek a lelkipásztora, ahol az egyébként huszonhárom tagból álló kórusunk rendszeresen szolgál. Talán ennek is szól, hogy a lányok elfogadtak vezetőjüknek.

– Rangot jelent Kenyában, ha az ember papi családba születik?

– Lelkész lányának lenni megtiszteltetés, de óriási felelősség is. A környezet ugyanis figyeli a papgyerekeket. Szóval nagyon kell vigyáznom, hogyan élek. A viselkedésemmel jó példát mutathatok sokaknak, de rombolhatok is. Ez egy időben nagyon nagy kihívást jelentett számomra. Nem engedhettem meg magamnak semmilyen erkölcsi kihágást, teher volt, hogy mindig önfegyelmet tanúsítsak. De ez ma már nem gond. Hiszen nem színlelésből akarok jó lenni, hanem mert személyes hitre jutottam, s az Úrhoz tartozom. Egyébként meg ugyanúgy nőttem fel, mint minden más kisgyerek.

– Bizonyára szeretnéd, hogy saját családod legyen. Említetted, hogy van is egy jelölted.

– Bizony, van vőlegényem. Újságíró, az egyik országos napilapnál dolgozik. Ha az Úr engedi, két év múlva összeházasodunk.

– Ez azt jelenti, hogy Kenyában is kitolódik az az életkor, amikor a lányok férjhez mennek?

– Akik az igazán hozzájuk illő társat keresik, azok valóban nem sietik el a dolgot. De a fiatal lányok nem kis százaléka inkább nála sokkal idősebb férfihoz megy férjhez, mert úgy gondolják, hogy az öregebb ember, akinek már egzisztenciája van, jobban gondjukat tudja viselni. A legtöbben tehát a pénzt nézik. Ha megszólítja őket egy férfi, rögtön az anyagi helyzetét kezdik firtatni. S ez könnyen kideríthető abból, hogy mit ajánl fel hozományként a feleségéért.

– A sárszentlőrinci koncertet követő vacsorán egyikőtök tréfásan megemlítette, hogy huszonnégy tehén alatt egyetlen magyar fiú se pályázzon rá…

– Ezt csak félig mondta viccesen. Ugyanis nem mindegy, hogy egy lány mennyi tiszteletet vár el a jövendőbelijétől. Nem adhatja magát senki sem méltóságán alul. Egy tanult nő pedig többet ér.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A kenyai lányok közvetlenül július 25-i elutazásuk előtt a ferihegyi repülőtéren vehették kezükbe az Evangélikus Élet – róluk is „cikkező" – számát. (A kép előterében Peninah Vinani.)

– Te is így vagy ezzel, Purity?

– Nem, nem. Én nem azt néztem, hogy a barátom mennyire jómódú. Sokat imádkoztam, hogy olyan társat kapjak, aki hozzám illik. Hálás vagyok Istennek, hogy olyan férfit vezetett elém, aki fiatal kora ellenére felelősségteljes, gondoskodó természetű, olyannak fogad el, amilyen vagyok, s nem azért szeret, mert egy pap lánya vagyok.

– Peninah, te viszont lány létedre újságírást tanulsz. Nem tartja ezt furcsának a környezeted?

– Annyira azért nem ritka dolog ez. Az én évfolyamomban például sokkal több a női hallgató, mint a férfi. Tehát mindenki előtt nyitva áll az út, hogy újságírást tanuljon. De az a fontos, hogy valóban az ember szívének választása legyen ez a hivatás. Ahogyan bennem is régóta, kisgyerekkorom óta élt a vágy, hogy újságírást tanuljak. Tudom, hogy ez nem véletlen, hanem Isten vezetése. Annak ellenére döntöttem így, hogy tapasztaltam, mire vállalkozom. Egyik bácsikám ugyanis Dél-Afrikában él, s ott egy napilap szerkesztője. Igazából neki köszönhetek mindent, ő támogatja a főiskolai tanulmányaimat. A szüleim ezt nem engedhetnék meg maguknak.

– Pedig a többiekhez képest, akik hat-hét testvérrel is büszkélkedhetnek, a ti családotok korántsem olyan népes. Említetted, hogy csupán egy húgod van.

– Ám szerényebb anyagi körülmények közt élünk. Viszont a csapatból egyedül én tűnök ki a származásommal. Édesanyám kikuju, édesapám pedig a giriama törzs tagja. Én is giriama vagyok, hiszen a törzsi hovatartozást az apa származása dönti el. A másik öt tag a *Nairobi Girlsből* a luo, illetve a luhja törzshöz tartozik.

– A két ciklussal ezelőtti kenyai választások alkalmával hallottuk a hírekben, mekkora feszültség volt éppen a kikujuk és a luók között.

– A hatalomvágy mindent megront. A politikai csatározások közepette mindenről megfeledkeztek. Arról is, hogy már évtizedek óta összeházasodnak egymással a két törzsbeliek. Sok gondot okozott ez a feszültség akkor a vegyes származású családokban. De most már szerencsére béke van. És különben is, a Krisztust követő hívők közt nem lehet ilyen feszültség. Közöttünk sem téma a kórusban, hogy ki milyen törzs tagja. Ez csak a magyaroknak volt érdekes.

– Egyébként vannak Kenyában olyan régiók, ahol a giriamák különösen nagy létszámban élnek?

– Igen, az óceán partja mentén, a Mombasa városát övező tartományban vagyunk a legtöbben. Én is onnan kerültem az egyetemre, s oda járok haza a szünetekben. Ott töltöm mindig az ünnepeket, a karácsonyt, húsvétot.

– Most, amikor beszélgetünk, épp nagy a hőség Magyarországon. Gondolom, Kenyában ilyen időjárási körülmények közt ünneplitek Jézus születésének napját.

– Bizonyára nehéz elképzelni innen, Magyarországról, ahol olyankor tél van és hó, hogy mi strandolással töltjük az ünnepet. Olyankor szeretek leginkább fürdeni az óceánban, mert borzasztó meleg van. De mások is ezt teszik. Karácsonykor „kiürül" Nairobi, aki csak teheti, a parton lakó rokonságát látogatja meg. Természetesen először mi is részt veszünk az istentiszteleten. Aztán összegyűlik a nagy család, hogy együtt étkezzünk. De utána sietünk a vízpartra, hogy lehűtsük magunkat.

– Kidíszítitek az ünnepre a templomot?

– Természetesen. Még karácsonyfát is állítunk, azt díszítjük fel. Sőt nálunk is van ilyenkor a házban, mert az egyik rokonom vásárolt egy fenyőt.

– Igazit?

– Dehogyis, műanyagot! Azt díszítjük fel minden évben. Ám van szomszédunk, aki a pálmafájára tesz ki ilyenkor színes szalagokat. Nagyon szép az ünnep nálunk. Azért egyszer szeretném megtapasztalni, hogy milyen a karácsony a hóesésben. Igaz, az ünnep sosem a külsőségektől függ, hanem a szívben dől el.

■ B. Pintér Márta

Elengedhetetlen a szakmai párbeszéd

Interjú dr. Udo Schnelle professzorral, az Újszövetség-kutatók új elnökével

Először tartotta hazánkban éves közgyűlését az Újszövetség-kutató tudósok nemzetközi szervezete, a Studiorum Novi Testamenti Societas (Újszövetségi Tanulmányok Társasága, SNTS). Öt kontinens több száz egyeteméről érkeztek az eseményre a világ legkiemelkedőbb Újszövetség-kutatói. Az augusztus 2–9. között Szegeden rendezett közgyűlés házigazdája – együttműködésben – a római katolikus Szeged–Csanádi Egyházmegye és a Szegedi Tudományegyetem volt. Az SNTS-t 1945-ben alapították az angliai Oxfordban; az éves tudományos seregszemle rendezésének jogát minden évben más-más tudományos intézet nyerheti el. A társaság újonnan hivatalba lépett evangélikus elnökét, *Udo Schnelle* halle–wittenbergi professzort kérdeztük.

– Professzor úr, mióta vesz részt az SNTS munkájában, és mit jelent Önnek ez a nemzetközi szakmai közösség?

– Az SNTS találkozóin 1983 óta vagyok jelen. Számomra a társaság két okból fontos. Egyrészt mindig ösztönzőleg hat rám a kollégákkal folytatható szakmai párbeszéd, ez elengedhetetlen a saját tudományos tevékenységem szempontjából. Másrészt az SNTS igen eltérő kulturális hátterű emberek találkozását teszi lehetővé, hiszen a világ minden tájáról – Európából, Észak- és Latin-Amerikából, Afrikából, Ázsiából és Ausztráliából – érkeznek az újszövetségi exegézissel foglalkozó kutatók. Így a szakmai párbeszéd közben lehetőség nyílik a különböző nézőpontok, értelmezési módok kölcsönös megismerésére.

– Megítélése szerint mely munkaterületek igazán hangsúlyosak napjainkban az SNTS életében? Ma milyen szakmai törekvések jellemzők a társaságra, milyen projektek zajlanak?

– Az SNTS nyilvánvaló célja, hogy minél nemzetközibb szervezet legyen. Mivel immár két évtizede a volt úgynevezett „keleti blokk" országaiban is szervezhetünk konferenciákat, figyelmünk ma elsősorban a harmadik világ, Afrika, Ázsia és Latin-Amerika felé fordul. Azért kell konferenciákat szerveznünk, hogy megismerjük egy-egy adott kontinens jelenlegi helyzetét. Ebben a folyamatban a központi téma az interkulturális teológia.

FORRÁS: RESURRECTIONHOPE.BLOGSPOT.HU

– Miként értékeli, hogy az SNTS történetében először az éves nagygyűlést Magyarországon, Szegeden rendezik meg? Mennyire ökumenikus a szervezés és a rendezés? Hogyan látja Professzor úr az együttműködést a közép- és kelet-európai szakemberekkel?

– Magyarországot a kezdetektől fogva erős szálak fűzik társaságunkhoz. Az SNTS-t a második világháború után alapították, nem utolsósorban azért, hogy Európa népei kölcsönösen közelebb kerüljenek egymáshoz, és jobban értsék egymást. Ehhez nagyban hozzájárult 1989-ben, tehát éppen negyed évszázaddal ezelőtt Magyarország, amikor megnyitotta határait Ausztria felé. Ez nagymértékben elősegítette Európa egységesülését, kelet és nyugat közeledését, és mindez máig hatással van az SNTS működésére is. Nemcsak a kimondottan eredményes Kelet-Európa-bizottság, hanem az SNTS teljes nemzetközi, sőt *nemzetköziesítési* stratégiája is kapcsolódik a fordulatnak ehhez a jelképes dátumához.

Az SNTS célja – minden nyelvi, kommunikációs nehézség ellenére – az, hogy a különböző írásmagyarázati hagyományok és kultúrák képviselői találkozzanak, megismerkedjenek, szakmai eszmecserét folytassanak egymással. Ezt a kimondott célt világviszonylatban egyedülálló módon az SNTS képviseli. Nem szeretnénk „exegetikai monokultúrát" kialakítani, csak németet, csak angolt vagy csak amerikait. Azért keressük a párbeszéd lehetőségét más országok szakembereivel, hogy megismerjük egymást, és a más kultúrák, más nézőpontok révén kölcsönösen gazdagodhassunk. Ehhez Magyarország és mindenekelőtt Szeged városa ideális helyszín, ezért nagy örömmel tölt el bennünket, hogy idén itt lehetünk.

– Végezetül kérem, röviden szóljon arról, a saját szakterületén milyen témában kutat mostanában. Dolgozik-e újabb könyvön vagy hosszabb tanulmányon?

– A nagyobb munka, amelyen jelenleg dolgozom, a korai kereszténység történetét taglaló mű. Tervezett címe *A kereszténység első száz éve – Egy világvallás létrejöttének története.* Szegeden éppen az *Újszövetség* időszakának keresztény viszonyaival és szervezetével foglalkozom behatóbban. Meggyőződésem, hogy a korai kereszténység a kezdetektől jól szervezett mozgalom volt. Minderre megfelelő utalásokat találunk akár Pál apostol leveleiben, akár az evangéliumokban.

■ Dr. Bácskai Károly

Fürdőzés a „patakban”

Karosi Bálint hangversenye a ceglédi evangélikus templom orgonáján

Mint ismert, *Bach* neve magyarul patakot jelent. Ebben vehettek fürdőt mindnyájan, akik július 26-án este ellátogattak a ceglédi evangélikus templomba. *Karosi Bálint* zeneszerző, orgonaművész, a Bostoni Első Evangélikus Egyház zeneigazgatója adott felejthetetlen koncertet a templom új – ez év májusában átadott – orgonáján. Műsorában helyet kapott J. S. Bach tanárának, *Georg Böhmnek,* valamint egy bécsi kortársának, *Johann Kaspar Kerllnek* egy-egy műve, de a program gerincét Bach *Klavierübung* című gyűjteménye III. kötetének darabjai adták. A koncertnek volt még egy igazi különlegessége is – de erről majd később…

Az 1979-ben Budapesten született Karosi Bálint a nemzetközi orgonista-élmezőny tagja. *Christoph Wolff* a legimpresszívebb zenei előadóként méltatta, aki méltán kapta meg az első díjat a 16. nemzetközi Johann Sebastian Bach-versenyen 2008-ban Lipcsében. Fiatal kora ellenére 2007-ben elnyerte a Bostoni Első Evangélikus Egyház zeneigazgatói székét.

Aki hallhatta őt játszani a fent említett hangversenyen, az biztosan nem furcsállja ezeket a tényeket. A ceglédi koncerten Bach zseniális művei találkoztak egy rendkívül kifinomult „billentéskultúrájú”, mind az apró frázisokat, mind a nagy formákat biztosan kezelő és végig kézben tartó, ugyanakkor szuggesztív előadói képességekkel megáldott muzsikussal.

Ennek a találkozásnak az eszköze egy igazán rendkívüli hangszer, melyet az Aeris Orgonaépítő Kft. épített meg – *Faragó Attila* vezetésével – a ceglédi evangélikus templom számára. Az építők hosszasan tanulmányozták a türingiai vidék barokk kori orgonáit. A legfőbb mintaként az arnstadti szolgált, Bach első egyházzenei szolgálati helyének megmaradt hangszere.

Karosi Bálint elmondta, hogy amikor először kipróbálta a ceglédi orgonát, Türingiában érezte magát, és úgy véli, Magyarországon leghitelesebben most ezen az hangszeren lehet megszólaltatni a barokk mester muzsikáját. Ez különösen nagy dicséret az orgonaépítők felé egy olyan művész szájából, akinek már eddig is bőven volt alkalma hiteles barokk hangszereken játszani, és aki a historikus irányzat bölcsőjének számító Bostonban szolgál.

Talán nem mindenki tudja: az a gondolat, hogy a barokk vagy – kicsit tágabban – a régi zenét ne modern hangszereken, hanem az adott kor instrumentumain vagy azok hű kópiáin szólaltassák meg, nem Európában fogant, hanem *Arnold Dolmetsch* hangszerkészítő jóvoltából Bostonban.

HORVÁTH-HEGYI ÁRON FELVÉTELE

A ceglédi hangszer a legnagyobb sípjától a legkisebb szögig hiteles kópia. Hosszasan lehetne sorolni a példákat. Néhányat kiragadva: a hangolás nem a ma használatos, teljesen egyenletes lebegésű temperatúra, hanem az, amelyet Bach használt. Szemben a maival ebben a hangolásban van *fizikai* alapja annak, hogy hangnemkarakterisztikáról beszéljünk.

A játékos billentését egy mechanikus rendszer juttatja el a sípig, és ez billentésérzékeny: ha gyors mozdulattal nyomom le a billentyűt, a levegő is hirtelen jut a sípba; ha finoman teszem, akkor a hang indulása is más lesz, a levegő fokozatosan zengeti meg a sípot.

Az orgona szélellátását egyráncú ékfúvó biztosítja, úgynevezett „élő szél” áll a játékos rendelkezésére. Ezzel is tudni kell bánni, mint ahogyan az énekesnek a saját levegőjével. Mindezen tények rendkívül fontosak, hogy az előadás megfelelően hajlékony, differenciált, emberi legyen – olyan, amilyennek Karosi Bálint játékát megcsodálhatta a koncert közönsége.

És végül az írás elején említett különlegességről. A művész a koncert zárószámaként improvizációt adott elő egy – a helyszínen kiválasztott – luteránus népének dallamára.

A hallgatóság számára *Péter Zoltán* lelkész kiosztott egy kottát, mely a „Dicsérjük Istent” kezdetű éneket tartalmazta. A hangverseny végén ezt odaadták az orgonistának is, aki arra kérte a közönséget, hogy – miután ő egy variált előjátékot rögtönöz – a helyben kitalált harmonizálású kíséret mellett énekeljék el mind az öt versszakkal. Ezt követte többfajta ellenpontos feldolgozás, majd a végén egy fúga – természetesen szintén az adott népének dallamát használva témául.

A művész megjegyezte – még a koncert előtti beszélgetés közben –, hogy az ilyen rögtönzésre való képesség a barokk korban követelmény volt, ha valaki az evangélikus egyházban zenei állásra pályázott. Örvendetes tényként említette, hogy ma egyre több orgonista vállalkozik erre, ezzel is erősítve a historikus felfogást. Karosi Bálint ezt olyan módon teljesítette a ceglédi koncerten, hogy ha nem tudtuk volna, hogy improvizációnak vagyunk fültanúi, bizony azt hihettük volna: barokk mester művét halljuk.

Összefoglalva tehát elmondhatjuk: a barokk zeneszerző-óriás, egy zseniális orgonaművész és egy rendkívüli hangszer felemelő találkozásának lehettek fültanúi július 26-án este a ceglédi evangélikus templomba látogatók.

■ Volter Kálmán

Hangoskönny

Egy Tolnay Klári-könyv apropóján

Tolnay Klári életének színes felvonása volt a rádiózás. Az emlékezet már csak halványan őrzi, hogy a harmincas évek derekán a hazai posta bevezette a „mesemondó szolgálatot”. Ennek előzménye egy meghatható história, amely az ausztráliai Melbourne-ben történt. Egy házaspár estélyre volt hivatalos, kislányuk egyedül maradt a lakásban. A gyerek egyszer csak felijedt mély álmából, és keresni kezdte az édesanyját. De anyuka nem jött elő a hívó szóra.

Kétségbeesésében a kislánynak a telefonra esett a pillantása. Felhívta a központot… és a kagylóból egy meleg hang – hasonlatos anyukáéhoz – jelentkezett. Merthogy a telefonos kisasszony a rémülettől fuldokló hangot hallva felismerte a helyzetet, és hogy lecsillapítsa a gyereket, mesébe kezdett.

A hír akkor bejárta a világot – és Tolnay Klári váratlanul a posta telefonközpontjában találta magát. Ő küldte ágyba a mesére vágyó gyerekeket – miként egy későbbi korszakban a tévémaci –, valahogy így: „Katónak hívnak? Hát, Katóka, most eridj a telefonkagylóval az ágyba, és én elmondom neked a mesét a Kótyonfitty király almájáról. Hajnalon innen, esten túl, éppen egy macskaugrásnyira Nekeresdtől…”

A hangoskönyvnek, amelyről alant szó lesz, talán legkedvesebb epizódja a vázolt sztori. A technikának ez a leleménye – mármint a hangrögzítés – a hangosfilmmel szinte egy időben jelent meg az emberek életében, főként azokéban, akik fogyatékkal élnek szivárványos világunkban: a vakokról és gyengén látó embertársainkról beszélek.

A teljes élet nélkülözhetetlen támaszait lelték meg ők azokban a hangkazettákban és egyéb hanghordozókban, amelyek információkat, felolvasott meséket, novellákat, könyvek – figyelemmel könnyebben követhető – anyagát kínálták számukra. A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége külön hangstúdiót hozott létre, hogy fantáziát mozdítóan, szép hangú színészekkel, előadóművészekkel hangszalagon is elérhetővé tegye a látók kiváltságát, a betűkbe öltöztetett univerzumot.

Innentől kezdve sok szép hang – közöttük *Bereznay Éváé* – vitte szárnyán a vakokat és gyengénlátókat számtalan színes írói mezőre. Ezek a hangkazetták később könyvtárakba, boltokba költöztek, túllépve eredeti rendeltetésükön.

De hogyan került a kazettatörténetbe Tolnay Klári?

Úgy, hogy a róla szóló könyv – mert a neves színésznő életregénye olvasmányosságot ígért – bejutott a vakok és gyengénlátók hangstúdiójába, és a bársonyos hangú Bereznay Éva „meghangosította” korunk egyik legnagyobb színésznőjének gazdag életútját. Ily módon a *Tolnay Klári egyes szám első személyben* című könyv, amely először 1988-ban jelent meg, hanganyagként vándorútra indult. Megpihent rádióstúdiókban, könyvespolcokon, Tolnay-relikviákat gyűjtő rajongók archívumában. Később – főhajtás jár érte – az internetes blogok históriai forrása lett.

* * *

A Tolnay-hangoskönyv karrierje Kanadában ért a csúcsra, az interneten itt már kemény forintokért kínálták-kínálják a „beszélő könyvet”.

Ez a história sem kevésbé érdekes.

Történt pedig, hogy a *CanadaHun Rádió* is megszerezte az említett hangkazettát, részleteket is lejátszott belőle. A rádió „fórumcsapata”, amely Kanada legnagyobb magyar közösségi oldala néven vált ismertté, 2013 májusában digitalizálta az eredeti hangszalagot.

A *CanadaHun* később önállóan töltött fel szebbnél szebb irodalmi olvasmányokat, híveket toborzott, és segítségükkel gyarapította a hangoskönyvállományt. Törvénytisztelőnek látszott, mert a buzgólkodók lelkére kötötte: „A szerzői jogi törvény értelmében csak olyan e-book tölthető fel, ami már nem jogvédett, vagy aminek a sokszorosítására a mű szerzője engedélyt adott.”

Ennek ellenére az történt, hogy a neten, a *CanadaHun* oldalán, *Hangoskönyv és társai II.* cím alatt ott szerénykedett az említett Tolnay Klári-könyv borítófotója, nem kisebb író, mint *Móricz Zsigmond* műve – a *Groteszk* – alatt. Nem jelentéktelen karrier! Móricz alatt a *Tolnay Klári egyes szám első személyben!*

Persze aprócska különbség azért volt… Móricz Zsigmond mint „nem jogvédett” törvényesen szerepelt az oldalon, de Tolnay Klári életregényének szerzője – e sorok írója –, ha öregesen is, még tapossa a szentendrei sarat. Valószínű, az oldal szerkesztője, aki *ladysla kormányos* néven szerepelteti magát, nem tudott erről az apróságról. Illetve lehetséges, hogy tudott, csak megfeledkezett az engedélykérésről.

A lényeg a lényeg: az a mesés állapot tárult elém, hogy az internetről – pénzért – letölthettem volna kedves Tolnay-könyvemet hetekre-hónapokra néhány száz forintért, az éves változatot pedig több mint háromezerért. Mi a teendő ilyenkor? – töprengtem letörten.

Baráti hangú levélváltás a kanadai magyar rádió vezetőjével. Szelíd hárítás: nem ők a tettesek. A *Hangoskönyv és társainak* nem a rádió a gazdája, de hogy ki (persze itt a szerzői jogdíj is szóba került), arra nem érkezett válasz.

Udvarias episztola a Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Egyesületéhez. Segítő, tanácsadó válasz: itt bizony jogsértés történt, amelyet akár bíróság által is, de orvosolni kell. Levél a Médiahatósághoz, segítségüket kérve, hogy a Kanadában működtetett *CanadaHun* oldalnak, amelyen számos hangoskönyv anyaga megtalálható, ki a gazdája (*ladysla kormányoson* kívül), hova, mely bankba gurulnak a letöltésért járó forintok.

Megkerestem a Data Ügyfélkaput is. A következő válasz érkezett: „A Data Ügyfélkapu tekintetében szolgáltatók vagyunk, a szolgáltatott tartalom közzétételéhez tárhelyet adunk. A 2001. évi CVIII. törvény 13. paragrafusa szerint legyen szíves eljárni. Üdvözlettel: Dénes.” (Ez keresztnév vagy vezetéknév?)

A Médiahatóság nem méltányolta tűnődésemet, nem hatotta meg balga bolyongásom az internetcikkelyek erdejében.

Íme, egy paragrafus: „A szerzőt megilleti a műben szereplő jellegzetes és eredeti alak kereskedelmi hasznosításának és az ilyen hasznosítás engedélyezésének kizárólagos joga is.” „A terjesztés jogának megsértését jelenti a mű jogsértéssel előállított példányának kereskedelmi céllal történő birtoklása is…” Megannyi csűrcsavart, ám intően fogalmazott passzus…

Tolnay Klári az 1988-ban megjelent (majd később s most, a centenárium tiszteletére új fejezetekkel bővített) kötet után, ha újságírók interjúért sorakoztak nála, fáradt mosollyal csapott a könyv fedlapjára: „Itt van ez a könyv, benne van az életem. Merítsenek belőle.” Az írásra szegődők lapozták és szétszedték a könyvet. Rajongók és dolgozatírók (voltak diákok, akik szakdolgozattémául választották a dívák díváját) regényes életrajzát és kalandos művészi útját a könyv alapján készítették el…

Tolnayból a szerzőnek szinte semmije sem maradt. Amikor Kanadába is elvitték munkáját, felháborodott, és fűhöz-fához szaladt. Semmit sem ért el. Talán csak annyit, hogy a napokban levették Móricz Zsigmond *Groteszkje* alól a megfejthetetlen mosolyú Tolnay Káriról szóló hangoskönyv kedvcsináló borítóját, és egy másik Móricz-mű fotóját tették a helyébe. A *Légy jó mindhalálig* zenés változatának fotója alatt kattinthat most az érdeklődő az immár zenés hangoskönyvre, négy napra ötszázért, kilencven napra kétezerért, háromszázhatvanöt napra háromezer-ötszáz forintért…

Persze, itt is van egy kis bökkenő. Igaz, hogy Móricz Zsigmond már nem reklamálhat a szerzői jogvédőnél, de összevonhatja szemöldökét *Kocsák Tibor* mint zeneszerző.

Hacsak… Hacsak… a feltöltéshez nem adtak engedélyt. Ennek az írásnak a címe azonban (nem sajtóhiba!) ettől még érvényes lehet. Ebben a diszharmóniában a hangoskönyvek hoppon maradt szerzői akár könnyeket is hullathatnak csöndben, észrevétlenül.

■ Párkány László

Négy fiú és Bach mester

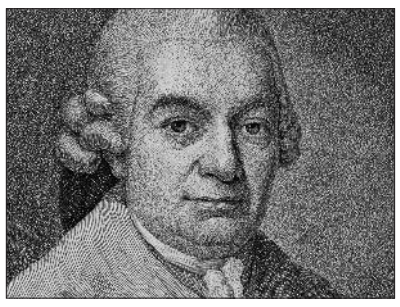

Carl Philipp Emanuel

Johann Sebastian Bach zenéje isteni ajándék, egy életen át sem lehet megunni. Megismerni viszont két élet is kevés, nincs olyan gazdag nyelv, mely művészetének nagyságát szavakkal el tudná mondani. Kivételes muzsikája templomban és hangversenyteremben egyformán hajlékot talál, és gazdagon osztja gyógyító dallamait.

„Egy úton ez a titokzatos géniusz is megközelíthető – írta legjobb hazai ismerője, *Lichtenberg Emil* –, ez a kulcs Bach vallásossága. Istenfélő elődöktől öröklött, minden kételyt kizáró, mély hit, melynek alapja a Mindenható kegyelmébe vetett törhetetlen bizalom, Jézushoz való ragaszkodás."

Bach egyetlen témát ismert, ezt írta egész életében: Isten fenségét és örök hatalmát. Zenéje magas szellemiség, mely felröpít és megtisztít, ahogyan őt röpítették fel tehetséges elődei. A türingiai eredetű, evangélikus Bach család mindig büszke volt a 15. század közepéig visszanyúló eredetére. Joggal mondhatjuk, ebben a népes, gyarapodó közösségben a természet végül „megszülte" a legkülönbet: J. S. Bachot. A Bach család tagjairól szóló gyűjteményes kötet ötvennél több ismert muzsikust sorol fel. Munkásságuk nem jelentős, munkálkodásuk viszont nagyon hasznos volt. Kántorok és tanítók, akik hétköznapokon végzik áldásos munkájukat, a fiatalok útra indítását. Bach első életrajzírója: *Johann Nikolaus Forkel* teljes képét adja a különös családnak. Hat-nyolc utód mindenütt, mindig éhes szájak. Bach gyakran állt koporsó előtt, sok éjszakát töltött betegágynál virrasztással. Húsz gyermeke közül csak kilenc élte túl az apát, és boldogult a nagyvilágban.

Bach négy fia igazi tehetséget örökölt, kedves-szigorú apjuk mindegyikükből kitűnő muzsikust nevelt. *Wilhelm Friedemann* az orgona mellett különcködéséről is híres volt; *Georg Bernhard* nehezen találta magát, teljesen elzüllött; *Johann Christian* operáit Európában játszották.

Carl Philipp Emanuel Bach háromszáz éve, 1714-ben született Weimarban. Mint kamarazenész és csembalóművész nyert állást *Nagy Frigyes* udvarában. Kritikusai megemlítik, hogy nem követte apja stílusát, új utakat keresett. Értékes pedagógiai műveket írt. Nagy hatással volt *Haydnra,* de *Mozartra* is, aki sokra becsülte. *(Portréját részletesebben az EvÉlet 2014. március 9-i számában rajzolta meg Halász-Táborszky Györgyi.)*

Milyen kár, hogy akkor még nem volt fényképezőgép, festők is kevés ilyen csoportképet vittek vászonra. Láthatnánk a jeles férfiakat együtt. J. S. Bach karfás székben ülne, mögötte ketten-ketten, a büszke fiúk. A mester meg csak mosolyogna: boldog, akire Isten vigyáz, és segíti munkálkodását.

■ Fenyvesi Félix Lajos

Misszió tűzzsonglőrrel

Pusztaföldvár: Nyitott templom éjszakája

LÁSZLÓ JENŐ CSABA FELVÉTELE

Hetedik alkalommal rendezte meg a pusztaföldvári evangélikus gyülekezet a *Nyitott templom éjszakája* elnevezésű missziós programját. A július 25-i este ezúttal a világ világossága jegyében telt, idén sem éppen hagyományos keretek között.

A templomba betérőket az itt már megszokottnak tekinthető játékok várták: volt bibliai célba dobás, a gyerekek kúszva-mászva keresték a padok között az elkóborolt bárányt. Ezúttal prédikált a gyülekezet kántorának lehangolt zongorája is, amelynek billentyűi a világunkban diszharmóniát okozó bűnökre hívták fel a figyelmet.

A helyi *Búzavirág népdalkör* után a békéscsabai *Zenebarát Felebarátok* zenés bizonyságtétele következett *(képünkön),* amely a sötét erők és a világ világossága kontrasztjára mutatott rá. Isten megvilágosító kegyelmét szimbolizálva a műsor végén tűzzsonglőr lépett az oltár elé.

Az este csúcspontját jelentő istentiszteleten *Lázárné Skorka Katalin* mezőberényi lelkész kiemelte, hogy a világ világossága nélkül olyan az életünk, mint egy szépen berendezett, de bezárt szoba: hiába az ízlésesen összeválogatott enteriőr, abból senki nem lát semmit.

Az este második felében a templomban filmet vetítettek, az épület előtti tábortűznél a mezőberényi evangélikus ifjúság örömzenélése kezdődött, a templomtoronyban pedig a művészek, tudósok gondolataival „kikövezett" gondolatösvényt lehetett végigjárni.

A programmal a gyülekezet célja a kezdetek óta az, hogy megszólítsák azokat is, akik talán még soha nem lépték át a földvári templom küszöbét. És mivel az idén is beültek a padokba új arcok, már nem hiába gyúltak fel a fények az esti órában Isten házában.

■ L. J. Cs.

„Csúcs ez a hely!"

Egykori parókiából újjávarázsolt ifjúsági tábor Rábcakapin

▶ Tavaly kezdődött és idén fejeződött be a Győr-Mosoni és Soproni Egyházmegye közös használatában lévő ifjúsági táborozó központ felújítása. A rábcakapi evangélikus gyülekezet egykori parókiáját és volt iskolaépületét több mint 41 millió forintból újították fel. A külső falak teljesen megújultak, szigetelést kaptak, újak a villany- és vízvezetékek. Az épületek belseje és a belső terek is megfiatalodtak: új burkolat került a falakra, új bútorok kerültek a szobákba, új konyhai eszközökkel, háztartási gépekkel lett felszerelve a konyha. A fiatalok birtokba is vették a központ területét, hiszen volt már itt alkotótábor, az elmúlt héten pedig a Győr-Mosoni Egyházmegye hittantáborát tartották Rábcakapin.

A hittantábor vezetője *Csorbáné Farkas Zsófia,* a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ iskolalelkésze. Első benyomásai már az első napok után kedvezőek voltak.

– Tiszták és rendesek a tábor épületei és a környezet. Voltam itt a korábbi években is, de őszintén szólva akkor nem szívesen hoztam volna ide a gyermekeket. Most már más a helyzet. A táborozók értelemszerűen igénylik azt a komfortot, amelyet otthon megkapnak. Ennek az igénynek most tökéletesen megfelel ez a hely. Látom a reakciókon, hogy elégedettek a gyerekek, és örülnek az új környezetnek. Az egyházmegye több gyülekezetéből érkeztek a kilenc–tizennégy éves résztvevők a hittantáborba. Képviselteti magát Győr, Győrszemere, Győrújbarát, Mosonmagyaróvár, Felpéc és Tényő.

Az augusztus 2-ával záruló hét metodikája a *Facebookra* épül, mivel a gyermekek már a közösségi oldal világában élnek. A tábor főcíme: *Tetszik? Hozzászólok és megosztom!* Gyakorlatilag azokat a szavakat használjuk, amelyeket a *Facebook* használ. A reggeli áhítatok *Üzenet* néven futnak, hiszen mi is kapunk üzeneteket a jó Istentől. A témák közös megbeszélése a *Megosztás.* Én felvezetem a megbeszélendő témát, és egymás között megosztjuk a véleményeket, majd egy történetre felfűzve bemutatjuk, akár egy rajz, akár egy kis színdarab segítségével.

Úgy veszem észre, hogy nagyon fogékonyak a gyermekek ezekre a témákra. Nyitottak, készek a közös munkára. Figyelnek az elhangzottakra. Azt remélem, hogy a tábor végén sok mindent tudnak hazavinni mindabból, amit itt hallottak. A táborzáró istentisztelet helyszíne a kívülről megszépült templom lesz; úgy tervezzük, hogy a szülőket is meghívjuk erre a záróalkalomra. Szeretnénk az istentisztelet menetébe a táborban részt vevő gyermekeket is bevonni.

A rábcakapi gyülekezetnek a *Vidéki kulturális és természeti örökség megőrzése* pályázaton nyert pénzből sikerült felújítania a templom külsejét is. Így most teljes összhangban várja az ideérkező táborozó fiatalokat az ifjúsági tábor és a szomszédságában álló evangélikus templom.

Az ifjúsági tábor épületeinek felújításáról előző lapszámunk címoldalán már beszámoltunk, ám a munkálatok ezzel még nem fejeződtek be, hiszen most, hogy megújult épületek állnak az udvarban, erős a kontraszt az épületek és az udvar között. Ezért a renoválást az udvar felújításával szeretnék folytatni: terveik szerint az udvart parkosítják, füvesítenek, és olyan virágokat ültetnek, amelyek nyáron, a táborozási időszakban virágoznak; ezenkívül kerti bútorokat is kihelyeznének.

Az udvar több mint kétezer négyzetméteres, ezért ezekre a munkákra is több millió forintra lesz szükség. A Győr-Mosoni és a Soproni Egyházmegye is kész arra, hogy az ehhez szükséges pénzt előteremtse. A következő nyári táborszezonban talán már a megszépült udvar is növeli majd az itt táborozó fiatalok komfortérzetét.

A mosonmagyaróvári *Angyal Bálintnak* ez már a második tábora az idén, mivel az alkotótáboron is részt vett.

– Nagyon tetszik ez a hely. Én nem tudom, hogy milyen volt ez a tábor korábban, de most nagyon jó. Kényelmesek az új, modern ágyak, mindennek új szaga van, mindenhol tisztaság és rend uralkodik. Egyszóval azt tudom mondani, hogy csúcs ez a hely!

Rátz Juli Győrújbarátról érkezett Rábcakapira. Neki van összehasonlítási alapja, mert visszatérő vendége ezeknek a nyári táboroknak.

– Amikor először jöttem ide, komolyan le voltak pukkanva az épületek. Igaz, hogy így is nagyon szerettem ide járni, mert nekem nem igazán az számított, hogy néz ki. Az sokkal fontosabb volt számomra, hogy egy régi, kipróbált közösség várt rám évről évre, mert a táborlakók zöme visszajáró. Ám amikor most megérkeztem, elcsodálkoztam, de ugyanakkor nagyon meg is örültem. Nem gondoltam volna, hogy ilyen minőségi változás történik ilyen rövid idő alatt. Minden új lett! Egészen más érzés így itt lenni. A rábcakapi tábor most úgy jó, ahogy van. Biztos vagyok abban, hogy tökéletes lesz az egész hét, és ezek után még jobban fogom várni a következő táborokat.

■ Kiss Miklós

RÁTZ ANDRÁS FELVÉTELEI

Cross Sound – az első ke

Folytatás az 1. oldalról

Az önkéntes, lelkes szervezők – akik között református, baptista, szabadkeresztény egyaránt akad – elmondása szerint már igen időszerű volt Magyarországon is elindítani egy olyan fesztivált, ahol a keresztény fiatalok felvállalhatják, megélhetik hitüket. Természetesen az evangélikus Szélrózsa és a református Csillagpont találkozót is ismerik, de ezeket „konferenciaszerűnek" ítélik, és új irányba szeretnének indulni.

Az alkohol- és szabadszerelem-tilalommal operáló rendezvény fiataljait láthatóan nem zavarta a szigorú házirend, nem érezték úgy, hogy szabadságuk korlátozva volna, sőt „szabadságra hangolódtak" zenével, önismereti tréningekkel, villámrandevúkkal, tánccal, beszélgetésekkel.

A közel ezer főt vonzó, családias fesztiválon jelen volt az *Ez az a nap!* szervezőgárdája, az időközben ökumenikussá duzzadt pálferis csapat, de

találkozhattunk keresztény ékszerkészítőkkel, fodrászokkal és graffitisekkel is. És például a Szélrózsáról ismeretes *Cafe El Mondo* is visszaköszönt a *Csillagerdő* nevet kapott vadregényes tér közepén, ahol egyébként a reggeli áhítatokat tartották.

A hatalmas, fenyvesekkel övezett zöld terület közepén állt a nagyszínpad, ahol számos neves külhoni csapat is fellépett – többségük első alkalommal Magyarországon! Így a Glasgowban alakult missziós banda, a *Superhero,* a fellépéséért gázsit nem kérő amerikai *Bellarive* zenekar, a *Young and Free* Hollandiából, valamint a legnagyobb bulit csapó norvég *Jesus Loves Electro* nevű együttes.

A hazai mezőnyből dicsőítésbe fogott például *Henderson Dávid,* akit a The Voice tehetségkutatóból ismerhetett meg a szélesebb közönség; az egyre népszerűbb *Helyes_Beat* zenekar, a debreceni evangélizációs csapat, az *Unless* és a már Angliában karriert csináló golgotás *Dobner Illés.*

A kastély impozáns helyiségei is programokkal várták a résztvevőket. A táncterem hol a kalotaszegi legényestől, hol az afrikai, hol a dicsőítő körtánctól volt hangos, az oszlopos teremben zajlottak a bibliadrámás, pasztorálpszichológiai, pantomimtréningek és a sokakat vonzó párkapcsolati tanácsadások.

Az emeleti nagyelőadóban olyan vendégek fordultak meg, mint például a holland *Willem de Vink,* a *Jong en Vrij (Young and Free, „Fiatal és Szabad")* mozgalom követője, keresztény könyvek írója és illusztrátora – *Jézus Messiás* című képregényét több mint negyven nyelvre, köztük magyarra is lefordították –, televíziós szerkesztő és nem utolsósorban lelkipásztor.

A szinte folyamatosnak mondható zenés dicsőítéseken, a zenei produkciók között elhangzó „villámáhítatokon" és a kastély jobb szárnyában elcsendesedésre hívó imaszobán túl hagyományos értelemben vett istentisztelet csak vasárnap reggel volt. Az *ökumenikus* címkével ellátott alkalomról az egyik budapesti református résztvevő úgy nyilatkozott: kevéssé vélt liturgikus elemeket felfedezni benne. Inkább volt „senkié" az alkalom, mint „mindenkié" – fogalmazott.

Na de ez a jelenség is betudható az egyébként rendkívül szeretetteljes légkörű legelső Cross Sound fesztivál „gyermekbetegségének". Jövőre még több programmal, még több önkéntessel, még határozottabb kontúrokkal és támogatói bázissal számolhat a keresztény Sziget – talán már Szolnokon?

A SZERZŐ FELVÉTELEI

„A piramis csúcsán Isten áll"

Interjú Stumpf Kata szervezővel

Amint mondta, tizennyolc évesen megtért. Baptista gyülekezetbe jár. A jogász végzettségű ifjú Cross Sound-szervező, *Stumpf Kata* a versenyszerű szinkronúszástól a riporterkedésen át a rendezvényszervezésig sok mindent kipróbált. A színpadi konferálás után élénken mesél a kezdeti nehézségekről és a sok pozitív visszajelzésről, amelyet a fesztivál csapata kapott. Bizakodóan, sok tervvel és ötlettel néz a következő nyár elébe.

– Mivel a Cross Soundra készülő, ha kevéssé körültekintő, könnyen abba a hibába eshetett, hogy a fesztivál eredetileg tervezett helyszínére, Szolnokra váltotta meg vonatjegyét, meg kell kérdeznem: mért alakult úgy, hogy nem a Tiszaligetben, hanem a vajtai kastély szökőkútja mellett beszélgetünk?

– Több pályázatot is beadtunk, amelyekre nagyon jó visszajelzések érkeztek. Végül mégsem nyertünk ezeken a pályázatokon. Lényegében csak pénzügyi okok miatt kellett áthoznunk a fesztivált. Egyhetes mérlegelés után döntöttünk úgy, hogy elfogadjuk a vajtai Golgota Teológiai Főiskola nagyvonalú ajánlatát. Jövőre nagy eséllyel pályázunk újra.

– Mikor szerveződött a csapatotok, kik a tagok, és hogyan hoztátok tető alá a megálmodott fesztivált?

– Körülbelül egy éve indult útjára a Cross Sound. *Németh Bálint* és *Czeglédi Szilárd* fejéből pattant ki az ötlet, ők mindketten golgotások. Az évente tizenhatezres keresztény fesztivált szervező holland csapattal hamar kapcsolatba léptek, és bennük – mind lelki, mind anyagi értelemben – komoly támogatókra leltek.

A Cross Sound „kemény magjának" tagja még *Bobis Enikő* művészeti koordinátor, egy rendkívül kreatív, táncos lábú lány. Ő szervezte a néptáncos, népzenei programokat, például *Petrás Mária* is neki köszönhetően látogatott el Vajtára. *Hamar Donát* széles látókörű, szintén golgotás zenész barátunk kiterjedt ismeretségi körrel bír, a zenei programokat főként ő szervezte. *Nagy Gergő* – frissen végzett református lelkész – az adminisztrációs feladatokért felel. Magam később csatlakoztam a csapathoz amolyan „mindenesként".

Mikor véget ért a tanév, még több segítőre találtunk, így lett aztán szálláskoordinátorunk, illetve a fesztivál minden helyszínéhez – így a Cross Cityhez, a Csillagerdőhöz, a Civil utcához – egy-egy külön koordinátor. Alattuk pedig a hetven önkéntesünk munkálkodik. Lényegében tehát piramisszerűen épül fel a csapat – a piramis csúcsán természetesen Isten áll.

– Volt olyan a fáradságos szervezés közben, mikor úgy éreztétek, önerőből nem megy, valami fölsőbb beavatkozásra van szükség?

– Holland támogatóink is folyamatosan imádkoztak – és mi magunk is így tettük – a fesztiválért. A Young and Free közösség többször tartott a Cross Soundnak adománygyűjtő estet odahaza, Hollandiában magyar gulyással és egyéb kuriózumokkal. A fesztivál első hetven bérletét is holland fiatalok vásárolták meg.

Stumpf Kata a Zichy-kastély előtt

Bizony, adódtak éles helyzetek. Például *Jeremy Camp,* az egyik meghívott előadónk sajnálatos módon lemondta a fellépést. Aztán Donát szervezőtársunk – „próba-szerencse" alapon – megkereste az amerikai *Bellarive* csapatát. Az ő útjukat Isten úgy alakította, hogy európai turnéjuk közben pont el tudtak jönni hozzánk. Ajándékba adták nekünk a fellépést, mert fontosnak tartották, hogy Közép-Európában született egy ilyen keresztény fesztivál.

– Mi a legfőbb célotok a rendezvénnyel, a keresztény ifjúságot szerettétek valamiképp eggyé kovácsolni, vagy „emberhalászatra" is törekedtek?

– Meg szeretnénk szólítani az egyháztól távol levőket, de az egyházi berkekben mozgók közül azokat is, akik kevéssé Istennel járnak. Szeretnénk, ha – felekezetektől függetlenül – *életmóddá* válna számukra a hit. Olyan látásmódot szeretnénk adni, mely segít felfedezni a fiataloknak, hogy a hit élő és ható dolog. Fontos, hogy lássák, Isten mennyi mindenben jelen van, művészetben, zenében, graffitiben… Azt szeretnénk, ha itt olyan szeretetet és elfogadást tapasztalnának, amelyet aztán tovább tudnak vinni hétköznapjaikba.

■ Kinyik Anita

resztény „Sziget fesztivál”

Pálferisek a Cross Soundon

A Cross Sound fesztivál sűrűjében az egyik sátor falán a következő felirat díszeleg: „Pálferi”. Így, egyben. Tudniillik a név mára már fogalommá vált. Túlnőtte magát, univerzálisabb jelentést kapott. A „pálferisek” barátságosan beszélgetnek a sátor tövében, odabent a képernyőn épp egy Hír tv-s beszélgetés látható a névadóval. A sátor előtt pedig egy igen furcsa objektumot, egy fák közé feszített, valószínűtlenül kusza kötélrengeteget láthatunk. Hogy mi is ez a kuszaság, és miben áll a „pálferisség”, arról két fiatalembert, *Kiss Károly* és *Szabadkai Bálint* önkéntes szervezőket kérdeztem.

– Hogyan kerültetek kapcsolatba a „Pálferi-mozgalommal”?

Kiss Károly: Nagyjából húsz évvel ezelőtt, mikor felszentelték, *Pál Ferenc* épp a mi plébániánkra került. Megkezdődtek az akkoriban pénteken tartott, rendhagyónak mondható hittanórák. Pál Feri ezeken az alkalmakon – hogy stílusos legyek – nem „papolt”, hanem sokkal teljesebb körét mutatta be annak, amit hisz. Mi is mindig lelkes hallgatói voltunk. Aztán amikor onnan elvezényelték, szerettük volna, ha ezek az alkalmak folytatódhatnának. A „kemény mag” – beleértve engem is – szervezte meg ennek a kereteit. Megszületett a népszerű kedd esti alkalom, ahol bárki hallgathatta Pál Ferit.

Szabadkai Bálint: Az elmúlt két igen intenzív évem jobbára a pálferis körben telt. Nagyjából öt-hat éve kezdett kibontakozni ez a közösség. A Pál Ferit hallgatók úgy gondolták, a pálferis estéken túl is érdemes közös programokat szervezni, hisz annyira nyitottak egymásra az emberek, annyira megvan a közös nyelv és érdeklődés. A lelki és önismereti témák egymás között nagyon jól kibeszélhetőnek bizonyultak, és ez rendkívül felszabadult légkört adott az együttléteknek.

– …és aztán a csapat misszióba fogott, országos hírűvé téve a „pálferiséget”.

Sz. B.: Az idén volt az ötödik „pálferis” tábor. Tavaly még résztvevőként, most már szervezőként voltam jelen. Feri láthatóan sok embert szólít meg, és meg is mozdít bennük valamit, olyannyira, hogy voltaképpen ezeket a táborokat csak önkéntesek szervezik. Időt, pénzt és energiát nem sajnálva. Ferinek van egy üzenete, amelyet dióhéjban talán így lehetne összefoglalni: dolgozz magadon, és akkor tudsz igazán a világ hasznára lenni – ez a törekvés nagyon érződik az önkéntes feladatokat vállalókon.

– Milyen programokkal várjátok a látogatókat a Cross Soundon?

Sz. B.: Önismereti sátrunkban két képzett coachunk és egy mentálhigiénés szakemberünk várja az érdeklődőket. Egyéni beszélgetéseket és csoportfoglalkozásokat egyaránt tartanak – teljesen ingyen. Csak azért, mert fontosnak érzik azt, ami itt zajlik. Ez az attitűd az egész pálferis közeget áthatja.

K. K.: A másik nagy projektünk a hasonlóan gondolkodó párkeresők találkozási lehetőségének megteremtése. Sok fiatal keresi a másik felét, ezt a pálferis közösség működése során tapasztaltuk. Nekik talán csak egy kis segítség kellene ahhoz, hogy egymásra találhassanak egy olyan közegben, ahol biztonságban érzik magukat, ahol olyan elveket és értékeket vallanak, amilyeneket ők. Akadályversenyt, társtaláló társasjátékot, villámrandit szervezünk számukra indító „löketként”. A többi nem rajtunk áll…

– Mi az akadályverseny, ha nem maga a párkeresés?!

Sz. B. *(sietve magyaráz):* Négy fa közé sziklamászó kötelek vannak kifeszítve, rajtuk különböző cetliken instrukciókkal, hogy merre hány lépés. A vállalkozó szellemű fél szeme be van kötve, a párja feladata, hogy irányítsa, merre menjen. A mászó csak a vezetőjére támaszkodhat. Ez nem egy hétköznapi helyzet. Nagyfokú bizalmat igényel. Lehetséges, hogy két fél meglát egymásból valamit, ami fontos, de az is lehet, hogy saját magukról tudnak meg valami újat. Ez a játék rávilágít arra a lényeges mozzanatra, hogy csakis önismereten keresztül juthatunk el a megfelelő pár kiválasztásának képességéig.

– Van arra nézve valamiféle statisztikátok, vajon hány szembekötő vagy villámrandin összekacsintó szerelmespár távozik idén a Cross Soundról?

K. K. és Sz. B. *(egymás szavába vágva):* Nincs.

Sz. B.: Ezek a programok nem is feltétlenül arról szólnak, hogy a résztvevők megtalálják életük párját. Sokkal inkább egy közeget szeretnének teremteni, amelyben könnyebben meg lehet látni a másikból valamit, ami érdekes lehet egy kapcsolat szempontjából. Ha a kölcsönös szimpátia megvan, és elindul egy jó beszélgetés két résztvevő között, akkor szerintem már érdemes volt megszerveznünk a játékot.

K. K. *(a gyűrűjét mutatja):* De talán az beszédesnek mondható, hogy én a feleségemet épp egy ilyen alkalmon ismertem meg.

– Kétségkívül! Mindezekből azért már egyértelműen kitűnik, hogy sokkal többről van itt szó, mint „sztárpapságról” vagy valamiféle, Pál Feri köré épülő „személyi kultuszról”.

K. K.: Hozzátenném, hogy amivel most itt vagyunk, az csupán egy kis szelete azoknak a sokrétű közösségi tevékenységeknek, amelyeket folytatunk. Pál Feri csupán egy kapcsolódási pont. Persze igen meghatározó. Mára már a *palferi.hu* internetes címen az összes előadását meg lehet hallgatni. Kezdetben egyébként az előadásai felvételének sem örült, nem is beszélve a terjesztésről, aztán végül kénytelen volt beletörődni. *(Nevet.)* Sokáig lobbizott például azért is, hogy valami más címet adjunk a honlapnak, de hiába. Ez a szó, „pálferi”, már korántsem csak az ő személyére utal.

Kiss Károly és Szabadkai Bálint

– Mit gondoltok, ígéretesnek mondható ez az első Cross Sound?

Sz. B.: A fesztivál indulása nagyon zaklatott volt, erős szembeszélben rendezték meg, a pályázati pénzek nagy részét nem sikerült megnyerni. Olyannyira fontos volt a szervezőknek, hogy a Cross Sound megszülessen, hogy – legjobb tudomásom szerint – komoly magánforrások is csordogáltak a projektbe. Nagyon értékesnek tartom ezt a hozzáállást. Érződik is a fesztiválon. A szervezők életének szervezője valóban a Jóisten, és ezt az üzenetet szeretnék átadni a látogatóknak is. Egy emelkedett pillanatukban úgy fogalmaztak: szeretnék, ha az itt fesztiválozók az állandó dicsőítés állapotában lennének. Nos, ebbe a mondatba nem nehéz belekötni, nem nehéz ironizálni. De aki itt van, az mégis megérezhet belőle valamit. A nagyszínpadon folyamatosan mennek a koncertek, és mindegyik meg van fűszerezve az evangélium üzenetével. Nagyon jól érzem magam itt, ebben a sokszínű, felszabadult, elfogadó közegben!

■ K. A.

A csángók és a depresszió

Petrás Máriával Hamar Dániel beszélgetett

Az első keresztény összművészeti fesztiválon hangsúlyos szerep jutott a néptáncnak és népzenének, hála az egyik táncos lábú szervezőnek. A Csillagerdő árnyas sűrűjében babzsákrakás várta a megpihenni vágyókat. A Cross Sound ezen – talán legbarátságosabb – helyszínén folyt a „Folk Talk” a fesztivál utolsó napján. *Hamar Dániel* geofizikus, Kossuth-díjas népzenész, a *Muzsikás* együttes alapító tagja beszélgetett *Petrás Mária* népdalénekessel, Prima Primissima-díjas iparművésszel.

Ahogy az lenni szokott fontos beszélgetésekben, a legtöbb szó a hitről esett – hiszen ez a népzenét is át- meg átjárja. A moldvai születésű, elmondása szerint még mindig gyermekkora élményeiből táplálkozó Petrás Mária közvetlen hangon szólt és dalolt a közönségnek. Fontos, hogy *dalolt,* csángó ember ugyanis *énekelni* egyedül a templomban szokott, ahogy erre a nagy Erdély-járó, népzenegyűjtő Hamar Dániel rávilágított.

Mária elbeszélte például klézsei pálinkafőző dédapja történetét. A csángó családapa egy járvány következtében egy hét alatt veszítette el mind az öt gyermekét. Az istenfélő atyafiak rémülten látták, ahogy udvarán állva a fájdalomtól megháborodott apa baltájával hadonászott, mondván, ő bizony „fölsirül” az égbe, ha néki az Isten vissza nem adja, amit tőle elvett. Fenyegetését nem kellett beváltania: az elkövetkező évek újra a gyermekáldás évei voltak. Újra öt gyermeke született. Arrafelé úgy mondták, „visszaszülettek” a gyermekek…

Ha a csángók választ akartak kapni egy fontos kérdésükre, böjtöltek és imádkoztak. Csak amikor „leszentölt a nap”, akkor ettek néhány falatot, hogy bírják a munkát. „És higgyék el – mondta Petrás Mária –, meg is kapták a választ. Ha pedig nem érkezett felelet, tudták: így kell lennie.”

A csángó embereknek természetes volt a háromórás, latin nyelvű istentisztelet is – tudhatta meg a közönség. Nem értették, pontosan mit mond a pap, de tudták, istenes dolgokról van szó, és ennél több nem kellett nekik. Az éneklés mint aktus adta meg a felemelő érzést, fejezte ki a szív érzéseit. Petrás Mária ott a Csillagerdőben olyan fájdalmas *Kyrie eleisont* énekelt, hogy szem nem maradt szárazon.

Hamar Dániel is hozott magával zenei anyagot. A *héjsza* nevezetű hírhedt csángó körtánc történetével vezette be *Bartók Béla Allegro Barbaróját* egy változatának bemutatását. A legények a vérpezsdítő ritmusú körtánc vezetéséért olyannyira versengtek, hogy itt-ott a bicskák is előkerültek. Mígnem betiltották a táncot. E „barbár dallamokat” hivatott illusztrálni a Bartók-darab. A babzsákokon ülő hallgatóságnak borsózhatott a háta. Hamar Dániel állítása szerint minél többet hallgat az ember Bartókot, annál jobban szereti.

„Névtelen szentek között nőttem föl” – fogalmazott Petrás Mária. A csángó asszonyok valahogyan érezték és élték a teremtést. Mindazonáltal – tudhatta meg a közönség – depressziós csángó asszonnyal nemigen lehet találkozni ma sem Moldvában.

A másfél órás Folk Talk után szabadprogramként folytatódott a beszélgetés, a két anekdotázót közrefogták a babzsákosok. A vendégek ezt láthatóan nem bánták, örömmel feleltek a kérdésekre, egy óra múlva is ott ücsörögtek ráérősen a Csillagerdőben.

Kinyik Anita *riport-összeállítása*

Kisslaki László

A négylábú vőfély

Borbíró Gáspárt még a tél végén hozta a sebesültszállító vonat Brassóba, miután már nem tudtak mit kezdeni vele a tábori felcserek. Gáspár úgy érkezett, hogy csak a két fekete szeme csillogott ki a gézlabdából. Mikor rá két hónapra, a sokadik operáció után végleg levették arcáról a kötést, és a tükörbe nézett, belejajdult fájdalmába:

– Milyen asszonyt kapok én ilyen pofával? – És megeredtek a könnyei.

Bajtársai viszont nagyon irigyelték a sebesülése miatt. Cseréltek volna is vele, hogy ilyen szerencsésen véget ért számára a háború.

– Fogok még táncolni a lagzidon, Gáspár – vigasztalta Szász Gyuri, mikor a sebesültben felismerte hajdani osztálytársát. Őt a parókiája helyett a véletlen, na meg a püspöke küldte a kórházba szolgálni.

* * *

Borbíró nem ment vissza világ csúfjára a falujába, ahonnan berukkolt. Kapott egy tanyát a sajátja helyett egy távoli faluban, valahol Brassó környékén. Igaz, a lelkész is hathatósan kilincselt a felsőbbségnél… Egyébként Gyuri csak névrokona volt annak az evangélikus lelkésznek, aki Hétfaluban halt a hitéért negyvennyolc karácsonyán.

Gáspár mikor megérkezett új falujába, kiszállt az állomáson, és megvárta, míg a vonat elkattogott az útjára. Már a masina füstjét is szétvitte a szél, de ő még csendben ücsörgött egy kisárgult padon, míg magára maradt. Csak a spárgával átkötött kofferje bújt félénken a lábához.

Az állomásról az első útja egyenesen a községházára vezetett. Az a néhány ember, akivel találkozott, zavartan fordította el a fejét, mikor a közelébe ért.

A hivatalban a jegyző úr finom, világot látott ember volt, de ő is megdöbbent, mikor Gáspárra nézett. Aztán összeszedte magát, odaadta a birtokpapírokat és egy kuvertában a vitézségi ezüstmedált is.

Az arany csak posztumusz járt.

* * *

Az első napok csak avval teltek, hogy szemügyre vegye új tanyáját. Kissé elhanyagolt volt a porta, és a földek is parlagon hevertek. Igaz, legeltetni lehetne rajta, ha lenne mit. A parányi erdejében sok helyt keresztbe csavarodva feküdtek a vihar tépte fák. Jó lesz neki téli tüzelőnek.

A következő napokon illő módon sorra látogatta a szomszédos tanyákat, de ezekből a vizitációkból mindig szomorúan jött haza. Nagyon is megérezte a leplezett irtózatot az arcokon, és már aggódva indult a legközelebbi látogatásra. Megfogadta, ahogy eleget tett az illendőségnek, többé nem jár el sehová, szenvedni egyedül is tud.

Gáspár legutoljára hagyta Varga Imre, a legközelebbi szomszéd portáját. Egy délután, mikor a forróság alábbhagyott, hozzájuk is átment.

A gazda nem borzadt el tőle – maga is háborút járt –, csak a felesége ment ki hamar Margit lányával a nyári konyhába, mert sírni lett kedvük egy kicsit.

Margit jött vissza először a tisztaszobába, ahol a két férfi csendesen pálinkázott. Leült a hokedlire, és hallgatta Gáspár beszédét. Ahogy a férfi halk hangát figyelte, lassan-lassan már nem is találta olyan ijesztőnek a forradás barázdálta arcot.

A katona zavarba jött, mert a lányra se nézve magán érezte a tekintetét. Gáspár motyogott valamit, hogy ideje búcsúzni, mert hajnalban fáért menne az erdőbe. Illendőségből ivott még egy stampedlivel, s elbúcsúzott a családtól. Hazafelé elhatározta, hogy csak akkor fog átmenni, ha segíteni hívják. Még ábrándozni sem mert Margitról. Mért mélyítse szívében az űrt?

Aztán csak a földjén dolgozott. Esténként még tett-vett otthon, és elolvasgatott a petróleumlámpa mellett, míg jótékony álomba nem rogyasztotta az asszony utáni vágyakozás.

A vasárnapi istentiszteleten kívül nem járt ő aztán senkihez. Imréhez is csak dologidőben ment át, mikor nagy szükség volt a Varga-tanyán Gáspár kezére. Ilyenkor is igyekezett Margitot kerülni, pedig a szíve húzta volna a lányhoz. Hiányzott neki a baráti társaság is, mert míg emberi arca volt, szerették vidám, könnyen nótára kapható kedvét, amelyet szegénysége sem tett keserűvé.

* * *

Lassan teltek a hónapok. Az ősz lombjait vesztve egyezkedett a téllel, hogy jönne-e idén korábban, mert valahogy már mehetnékje van pihenni. A tél rábólintott, már ők se tudták, hány millió éve adják át egymásnak a szolgálatot. Ezért történhetett, hogy egy októberi éjjel váratlanul lezuhant a hó, és hajnalra már dunyhaként feküdte a vidéket.

Gáspár átlábalt a Varga-portára segíteni, hogy legalább az istállókig eltakarítsák a havat. Már messziről meglátta Margitot. A lány nagykendőbe bugyolálva éppen a disznóól előtt hányta a váratlan égi áldást, mert az állatok igencsak visítoztak a moslék után.

A gazda a kútnál lapátolt, és boldogan félrerakta a szerszámot, mikor Gáspár ráköszönt. Aztán az asszony is megjelent az ajtóban, s egy nyelet pálinkával üdvözölte Gáspárt – csak úgy üvegből, mert munka közben úgy dukál.

Jóval később, mikor a legény becsattintotta bicskáját a reggeli után, hiába marasztalták jó szívvel – mit csinálna otthon ilyen időben? De Gáspár csak szabadkozott, hogy másnap korán kell kelnie. Megint fáért megy az erdőbe, aztán meg Bierhuber hentesnek kell hazafuvarozni hét süldőt Botfaluból. Vargáék nem erőltették tovább.

Margit kikísérte a kiskapuig. Mindketten zavartan topogtak a hóban. Fájt a legénynek búcsúzni. Csak a magányos háza várja a hó alatt. Rögvest megy – gondolta, de még nem akartak a lábai elindulni.

A lány hirtelen, halk szóval megtörte a csendet:

– Mért kerül maga engem?

Gáspárt villámcsapásként érték Margit szavai. Ilyet is csak asszony kérdezhet. Hát nem sejti? Hogyhogy nem érti meg, hogy csak a kínjait növelné, ha gyakrabban látná? Ah, fenét! – legyintett. Úgyse értené meg…

SZABÓ GYÖRGY ISTVÁN RAJZA

Gáspár már nem gondolt semmire. Mióta elszállt a lány hangja, csak állt szótlan, mozdulatlan. Felettük elpattant egy megfagyott ág a kopasz almafán, később meg egy öreg holló is belekárogott a csendbe nagy vidáman, mert egeret látott, aki feledte, hogy alatta fehér már a föld.

– Gáspár, mért kerül maga engem? – kérdezte ismét Margit, de most már megragadta a legény kezét, s kényszerítette, hogy ránézzen. Mélyfekete szemében a megértésen és a szeretteten kívül részvét is csillogott, mert ráérzett a legény szenvedésére.

– Nem hiszem, Margit, hogy ha vacsoráltok, a képemet is kívánjátok hozzá bámulni.

– Ne beszéljen így! Mindig szeretettel látjuk. Én meg pláne… – De elakadt a hangja, mert maga is belepirult. Hiszen ez majdnem egy vallomás. Zavarában csizmás lábával rajzolgatott a hóba, s lesütött szemmel bámulta az eredményt.

– Mit ácsorogtok? Rátok fagy a kabát! Gyertek be! – kiáltotta oda Vargáné asszony, s kiszórta a lapátra kotort hamut a hóra.

– Maga meg, Gáspár, itt marad ebédre. Paprikás csirke lesz. Az erdeje megvárja! – És mosolyogva hátravitte a vészhírt a tyúkólba.

* * *

Már öreg este volt, Gáspár a priccsén kissé beborozva, hanyatt fekve bámulta a mennyezetet. Szívét majd szétvetette a boldogság. Már az ebéd alatt jó volt érezni a gazda és az asszony szeretetét. Margit szeme is, ahogy ránézett, csak úgy szórta rá a forró csillagokat. Szinte csoda, hogy nem kapott lángra a ruhája.

Gáspár egész éjjel ábrándozott kettőjük jövőjéről. Visszatért vidám énje, s fejében egyre-másra jobbnál jobb ötletek versengtek egymással. De amint bevillant Margit arca, kisöpört minden mást maga mellől. Észre sem vette, hogy elaludt. Vagy nem is aludt, csak az álom határán ábrándozta át az éjszakát?

Másnap kora reggel, ahogy kinyitotta a szemét, agyába villant a bizonyosság. Tényleg igaz! Este lánykérőbe megy! Öröme átragadt a lóra is. Dacára a harapós hidegnek, táncolva hagyta magát befogni, s úgy tűnt, mintha cinkosan rákacsintott volna.

Délután, mikor beszekerezte a visító társaságot Bierhuber udvarába, a hentes szeretettel gratulált a mátkájához. Szélsebesen száll a hír a tanyák világában. Csak a Jóisten tudja, hogy mi módon. Gáspár szabadkozott, hogy még csak este megy lánykérőbe, s még nem is biztos, hogy adják a lányt, majd váratlan elnevette magát.

– Mennyiért adná azt? – mutatott rá a legkisebb süldőre.

A hentes értetlenül mosolygott, mert először hallotta nevetni az örökké komor legényt.

– Ajándékért nem jár pénz. – Avval már nyalábolta is vissza a malacot a szekérre.

Kora este, mikor átment Vargáék portájára, megállt a verandán, és kivette a pokrócból a süldőt, amit eddig cipelt. Szegény már az út elején annyit ordított, hogy most már közömbösen tűrte, hogy legyen, ahogy rendeltetett. Gáspár felemelte a hóna alatt, de még a fülénél rögzítette a félrecsúszott kalapot, majd belerúgott a pitvaroszlopba, hogy csak úgy döngött.

Mikor Imre kinyitotta az ajtót, majdnem hanyatt esett meglepetésében. Egy árvalányhajas, pörge kalapos disznó meresztette rá a szemét!

– Ez a vőfélyem. Ne higgyétek, hogy senkim sincs – mondta Gáspár, majd az arca elé emelve a süldőt ékesebben folytatta: – Ezennel tisztelettel megkérem Borbíró Gáspár számára lányod, Varga Margit kezét.

Közben a kisdisznó kalapja fél szemére csúszott, csak a ruhaszárító csipesz fogta a füléhez. A legény odaadta az asszonynak a szokatlan követet, hogy vigye ki az ólba, és szótlan átölelte Imrét.

Margit – ahogy illik – csak vonakodva nyújtotta a kezét. Mit tesz az? – hiszen előző este már titokban eldöntötték a sorsukat. És egy csókkal meg is pecsételték.

Mikor az örömanya is visszatért, elővette a kristálypohárkákat, amelyeket még öregapja hagyott rá. Nem kellett öt. A négylábú vőfély sosem ivott alkoholt.

Mikor Gáspár késő éjjel hazafelé ballagott, eltűnődött: nem igaz, hogy az emberek sorsával csak a vak véletlen játszik kedve szerint – hisz akkor értelem nélküli lenne a lét. Még jó, hogy az Úr számon tart minden lelket, csak éppen nem értjük terveit. Tán jó is ez így – de túlságosan boldog volt ahhoz, hogy a vállát vonogassa. Aztán hazáig már csak a levelet fogalmazta Szász Gyurinak, amelyben a lagziba hívja a lelkészt.

HIÁNYCIKKEK VILÁGA

Csodálkozás, ámulat

(Jel 15,2–4)

Tegyétek kezeteket a szívetekre, és feleljetek őszintén a kérdésemre: mikor *csodálkoztatok* utoljára?

Piros muskátlit ültettünk teraszunk utcára néző oldalára. A minap megállt egy járókelő, és percekig nézte a gyönyörű virágokat. Arcára szinte kiült a csodálkozás.

Venezuelában vittek el fiatalok egy hosszú hegyi kirándulásra. Amikor nagy fáradsággal felértünk a *sierra,* a hegyvonulat csúcsára, hirtelen elénk tárult az Atlanti-óceán a maga lenyűgöző határtalanságával. Barátaim megmosolyogtak első szavaim miatt, amelyek szinte automatikusan hagyták el az ajkamat: „Istenem, de csodálatos!…"

Bietigheimben egy toronyház legfelső, 17. emeletén laktunk, ahonnan esténként a legváltozatosabb naplementékben gyönyörködhettünk. Felejthetetlenül egyedi szépségű volt mindegyik. Néha percekig ültünk az ablakban, és nem tudtunk betelni ezzel a természeti csodával. Gyakran jutott eszembe az egyik zsoltár mondata: *„Ha látom az eget, kezed alkotását…, micsoda a halandó – mondom –, hogy törődsz vele, és az emberfia, hogy gondod van rá?"* (Zsolt 8,4–5) Ez az imádkozó egyszerűen elámult azon, hogy van, hogy él, és nemcsak valami zugban, hanem Isten tenyerén!

* * *

Tudunk-e mi még igazán csodálkozni? Ki csodálkozik még azon, hogy naponként „feltámadhat", felkelhet egy új napra? Kit tölt még el ámulattal, ha körülveszi a modern technológia millió vívmánya, s azt ő mintegy „csodatételre" egy gombnyomással működtetheti? Kell ezen még csodálkozni? Hát nem csupán érteni kell hozzá? No és ki csodálkozik még azon, ha bármikor beavatkozhat születésbe, élete szakszerű manipulálásába, és maga dönthet – esetleg társadalmi asszisztálással – annak végéről is?

Hiánycikk ma a rácsodálkozás készsége közöttünk! Rácsodálkozás a szépre, a nemesre, a jóra, a rendkívülire. Miért? Valaki azt mondta nekem egyszer, amikor lelkendezve áradoztam neki valami szépről: „Úriember semmin nem csodálkozik!" Egy másik pedig hozzátette: „Sok csodálkozás csak a tudatlanság jele." Hiszen mi majdnem mindent tudunk, csodálkozással tehát csak a tudatlanságunkat áruljuk el…

Hívő emberként mindennek szeretnék a leghatározottabban ellentmondani!

* * *

Mindenekelőtt hivatkozom a Szentírásra, amelynek szerelmese vagyok. Százával idézhetnék belőle csodálatra méltó eseményeket, megörvendeztető vagy hátborzongató történeteket, szívvidító vagy meghökkentő kijelentéseket. Ehelyett csak egy vallomást idézek: *„Uram, te megvizsgálsz és ismersz engem. (…) Minden oldalról körülfogtál… Csodálatos nekem ez a tudás, igen magas, nem tudom felfogni. (…) Magasztallak téged, mert félelmetes vagy és csodálatos; csodálatosak alkotásaid, és lelkem jól tudja ezt."* (139. zsoltár)

Ehhez csak annyit fűznék, hogy nem lehet hívő ember az, aki képtelen a csodálkozásra. Sőt vallom, hogy a hit alapja, feltétele nem más, mint rácsodálkozás Istenre és az ő minden művére. De még jobban eltölt csodálattal az, hogy az *Újszövetség* görög nyelvének nem kevesebb mint hét szava van a csodálkozás kifejezésére: az ámulattól a csodálaton, a félelemmel vegyes megilletődöttségen át a magánkívüliségig, sőt eksztázisig! Lukács sűrítette ezeket művészi módon mind egy mondatba, amikor beszámolt Jézusnak egy csodájáról. *„Ámulat fogta el mindnyájukat, és dicsőítették az Istent, megteltek félelemmel, és ezt mondták: Csodálatos dolgokat láttunk ma!"* (Lk 5,26) Benne van itt tehát az *ámulat,* az ebből fakadó *dicsőítése* Istennek, a *félelem* és – Lukács itt a „paradox" kifejezést használja – a minden elvárással *ellentétes* csodatett. Igen, ilyen összetett és hihetetlenül gazdag tapasztalatra tehet szert a csodálkozó ember.

Annak a „vallásos" embernek, aki állítólag nem képes a rácsodálkozásra, s a csodákkal sem tud semmit kezdeni, viszont meggyűlik a baja nemcsak a bibliai csodaleírásokkal, de magával Istennel és Jézus Krisztussal is. Hiszen nem csak az *Ószövetség* tulajdonít Istennek minden nagy tettet, elkezdve a teremtéstől a végső ítéletnapig bezárólag. Hívő ember csak együtt vallhatja a zsoltárossal: *„Az Úrtól lett ez, csodálatos a mi szemünkben."* (Zsolt 118,23)

Az *Újszövetség* pedig Isten legnagyobb csodájának tartja az ő Fiának emberré lételét. Amikor a betlehemi pásztorok felkeresték az Újszülöttet és szüleit, gyorsan kikürtölték mindazt, amit ott tapasztaltak. S az emberek reakciója máig sem lehet más, mint amiről Lukács tudósít: *„…mindenki, aki hallotta, elcsodálkozott azon, amit a pásztorok mondtak nekik."* (Lk 2,18)

Jézus Krisztust magát pedig soha nem értjük meg, ha lefokozzuk, csupán nagy sikerű prédikátort látunk benne. Meg akkor sem, ha kétségkívül magas erkölcsöt hirdető, morális vagy szociális reformátorrá zsugorítjuk. Ő vitathatatlanul ez is, de ezen túl csodákat is hajtott végre. Az egyik jelenkori magyar lexikonban ezt olvastam: „Olyan rendkívüli esemény, jelenség (a csoda), amelyet a vallásos hit szerint valamely természetfölötti lény, erő idézett elő." Erre csak rá kellene bólintanunk! De mi hozzátesszük, hogy ennek a „lénynek" számunkra neve van: Jézus Krisztus. Ahogy már az ősi próféta is így jelentette be: *„Mert egy gyermek születik nékünk…, és hívják nevét: csodálatosnak…"* (Ézs 9,6; Károli-fordítás)

Nemcsak hogy a neve csodálatos, de csodatevő lett ő maga is. Csodatetteivel kapcsolatban mindig azt olvassuk, hogy a szemtanúk ámulnak, csodálkoznak, borsódzik a hátuk. És dicsérik Istent a csodálkozás csodálatos lehetőségéért! Jézus nem vérszegény prédikátor, taktikázó rendszerváltoztató, hanem – ha szabad ezt a félreérthető szót használnom – igazi *csodadoktor.* Egy csodadoktort pedig nem laboratóriumi górcső alá kell vetni, hanem – hálából vagy megilletődötten – *rá kell csodálkozni,* tettein el kell ámulni, meg kell *illetődni* és mindezért Istent *dicsőíteni.* Az a mi kiváltságunk, hogy ezt a csodálatos csodatevőt nevezhetjük a mi Urunknak. Róla már a kereszténység egyik első gúnyolója, a görög *Kelzosz* is azt írta, hogy ő „a keresztények imádott és csodált Istene".

De vajon mit mondana ez a szkeptikus és kritikus ókori bölcs, ha látná mai, fantáziátlan, sápadt európai kereszténységünket?

* * *

A választott igében a *Jelenések könyvének* látnoka bemutatja azokat a megdicsőülteket, akik földi életükben nem hódoltak be istenellenes hatalmaknak, és most hárfakísérettel Istent dicsőítő éneket zengenek. Ez a látomás alapja annak a hitünknek, hogy majd az örökkévalóságban – ha eljutunk oda – mintegy „főfoglalkozásunk" lesz, hogy rácsodálkozzunk Istenre és csodáira, és ezért vég nélkül énekeljük dicséretét. A Szentírás nem fogy ki a képekből, jelekből, szimbólumokból, amelyekkel mindezt a csodálatos kilátást próbálja számunkra valahogy mégiscsak megfoghatóvá és kívánatossá tenni. Ennek a reménysége éltet bennünket!

Jó, ha erre vágyakozunk, de nem feledhetjük el, hogy itteni világunk is telis-tele van eseményekkel, fordulatokkal, amelyeknek előidézésében és hatásában több a csodálnivaló, mint gondolnánk. Hát nem éli át két szerelmes egyfajta csodaként, ha – néha teljesen váratlanul – rácsodálkozik egymásra? Ötvennégy éve tartó házasságunk folyamán feleségemmel mindig is csodaként éltük meg, ahogyan mind a ketten – más-más Magyarországról elkerülve – egy nagyon távoli országban csodálkozhattunk rá egymásra! És milyen csodálatos élmény az a megtiszteltetés, hogy Isten munkatársai lehettünk. Lehet, hogy megmosolyogtok, mégis el kell mondanom, hogy minden egyes megszületett gyermekünk első megpillantása önfeledt csodálkozást váltott ki belőlem!

Micsoda sápadt és vérszegény ehhez képest a modern szexológia izzadságszagú erőlködése, hogy a nemzéstől a megszületésig mindent elbagatellizáljon, és „természetesnek" jelentsen ki? Fog-e még tudni a másikra csodálkozni az a mai óvodás vagy kisiskolás, akibe már most bele akarják erőltetni, hogy mindez csupán technika és precíz anatómiai tudás kérdése? Tud-e majd úgy rácsodálkozni minden újszülöttre, ahogy én a múlt istentiszteletre elhozott vagy a ma keresztelőre idehozott gyermekre csodálkoztam rá?! Remélem, hogy szüleik is elámultak, amikor gyermeküket először pillanthatták meg!

Nemrég telefonált egy munkaajánlattal idecsalogatott magyarországi nő, hogy legyek a tolmácsa. Kérdésemre, hogy hol és milyen ügyben kellene ezt tennem, ezt felelte: munkáltatója kijelentette, hogy ő nem szülő asszonyt hozatott ki, neki dolgozó munkaerőre van szüksége. Gondoskodjék tehát róla, hogy megszabaduljon fölösleges „terhétől".

Telefonszámomat is megadta neki, mert – így érvelt – ha egy pappal megy oda a tanácsadó hivatalba, biztosan engedélyezni fogják az abortuszt. Csak annyit kérdeztem tőle, hogy el tudja-e képzelni, hogy papként asszisztálni fogok egy emberélet elpusztításához. Mégis elkísértem volna, hogy esetleg lelkére beszéljek, és elvittem volna a tanácsadó helyre, ahol köztudomásúlag csak nagyon nagy nehézséggel lehet abortuszra engedélyt kapni. Sajnos nem jött el a megbeszélt találkára… S mindezt most nem valami moralizáló szándék meséltette el velem, hanem az a fájdalom, hogy valaki nem csodálkozni akar megszületendő gyermekén, hanem rövid úton – gazdasági érdekből – mindenáron szabadulni kíván tőle.

* * *

Igen érdekesnek vagy inkább jellemzőnek tartom, hogy magyar nyelvünknek a csodálkozásra még csak saját szava sincs. Mert a *csoda,* a *csodálkozás* szláv nyelvekből átvett szó. Azt jelentené ez vajon, hogy mi blazírt egykedvűséggel vagy az úgynevezett technikai csodákkal megelégedve gyalogoljuk végig ezt a földi utunkat? Eleve nincs már egyáltalán antennánk más jelenségek vételéhez?

Ne tegyünk úgy, mintha minden automatikusan és racionálisan működne, és egész világunk csak többé-kevésbé funkcionáló gépezet lenne! Ugyanakkor meg kell válnunk attól a tévhittől is, mintha csak világrengető eseményekre, politikai botrányokra vagy a gazdasági korrupció kirívó jelenségeire tartogatnánk a rácsodálkozásunkat. *Reményik Sándor* éppen ettől akart óvni egyik nagyon szép versében: „Ne várd, hogy a föld meghasadjon / És tűz nyelje el Sodomát. / A mindennap kicsiny csodái / Nagyobb és titkosabb csodák. // Ne várj nagy dolgot életedbe, / Kis hópelyhek az örömök, / Szitáló, halk szirom-csodák. / Rajtuk át Isten szól: jövök."

Nem tudom ugyan, hogy minden csodálkozásomban Isten jön-e elém. De az biztos, hogy minden csodálkozásom azzal a tapasztalattal jár, hogy Istent még a csodálkozni tudás képességéért is csodálnom szabad. Ha egy okos francia azt állította: „Csak azon volna szabad csodálkoznunk, hogy tudunk még csodálkozni" *(François de La Rochefoucauld),* akkor csak helyeselni tudok neki. De azonnal hozzá is kell tennem, hogy ha életünkben rácsodálkozunk a „mindennap kicsiny csodáira", akkor azzal már elkészülünk, mintegy „tréningezünk" a végső, nagy csodálatra. Ahol majd – igénk szerint – az üdvözültek nagy seregével együtt énekeljük: *„Nagyok és csodálatosak a te dolgaid, mindenható Úristen…"*

Hogy ez mint lesz, hogyan lesz, arra nem tudok most válaszolni. De egyik volt hazai püspökünket szeretném idézni, aki szerint a végső csodálkozás még várat magára. „Ha eljutok az Istent dicsérők seregébe – mondta –, csodálkozni fogok azon, hogy ott olyanokkal találkozom, akikről ezt nem gondoltam volna. Még jobban azon, hogy hiába keresem azokat, akikről meg voltam győződve, hogy biztosan ott lesznek. S a legjobban azon, hogy magam is ott vagyok."

Jó erre már itt és most ráhangolódni! Mert a csodák naponkénti észrevétele erősítheti a hitünket és abbeli reménységünket, hogy ott lehetünk az Istent nagy csodálattal dicsőítők karában. Érdemes azért már most, ha elfelejtettünk, újra megtanulni – csodálkozni.

■ Gémes István

HETI ÚTRAVALÓ

„Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség."
(Ef 5,8–9)

Szentháromság ünnepe után a 8. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéinek kulcsszavai: szeretet és világosság. Aki Isten szeretetének fényébe kerül, maga is világossággá lesz. S Isten gyermekei a Krisztus szeretetével szeretnek; aki az Atya újjáteremtő szeretetének tanúja e világban! „Az Isten szeretet: és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is őbenne." (1Jn 4,16; LK) A világ világossága ígéri: akik őt követik, azoké lesz az élet világossága (lásd Jn 8,12). S tanítványainak kijelenti *Hegyi beszédében: „Ti vagytok a világ világossága."* És a küldetésük ma is: *„Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat."* (Mt 5,14.16) Pál felszólít: a világosság gyermekeiként járjatok, *„mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban",* s riadót fúj (lásd Ézs 60,1): *„Ébredj fel, aki alszol (…), és felragyog neked a Krisztus."* (Ef 5,8.14) Jakab megállapítja, *„hogy a hit cselekedetek nélkül meddő"* (Jak 2,20). Ismerjük Pál tanítását: *„…kegyelemből van üdvösségetek"* (Ef 2,5). *Luther* írja: „A hit egyedül Istent illeti. Ezzel fogjuk fel Isten dolgait. Ebből születik azután a cselekedet, mellyel felebarátainknak szolgálunk." Pál döntés elé állítja Isten gyermekeit, mert csak teljes szívvel lehet az Urat szeretni (lásd 5Móz 6,5). *„Ne legyetek a hitetlenekkel felemás igában, mert… mi köze van a világosságnak a sötétséghez? Vagy mi azonosság van Krisztus és Beliál között?"* (2Kor 6,14.15) A földi és a mennyei bölcsességet is meg kell tudnunk különböztetni egymástól, mert *„a felülről való bölcsesség irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes"* (Jak 3,17). Az igazság gyümölcsét a békességet teremtők aratják (lásd Ézs 32,17). Urad téged is figyelmeztet: *„Vigyázz, hogy a benned levő világosság sötétséggé ne legyen!"* Ám ha hit által ő él benned (lásd Gal 2,20), akkor a fényhordozója lehetsz, mert *„akkor olyan világos lesz az egész, mint amikor a lámpás megvilágít téged a fényével"* (Lk 11,35.36). Isten Fia így válaszolt kihallgatásakor Annás főpapnak: *„Én nyilvánosan szóltam a világhoz: titokban nem beszéltem semmit."* (Jn 18,20) *„Én, az Úr, igazat mondok, a valóságot jelentem ki!"* (Ézs 45,19) Figyeljünk az élet igéjére, s kövessük Pál példáját: *„…félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően."* (Fil 2,12–13) Isten engedelmes munkatársai készek akár a mártírhalálra is a másokért végzett szolgálat közben, és kérik: „Áldott Úristen, segíts meg minket, a te nevednek dicsőségéért szabadíts meg minden gonosztól!" (GyLK 759) Mert Isten szeretete által a gyermekeivé lettek, együtt tudnak örülni az Úrban mindenkor (lásd Fil 4,4)! Te is kérheted: „Jézus, szent világosságom, / Aki szerettél engem, // Én megváltó Krisztusom, / Add, hogy én is szeresselek, / S mindvégig a tied legyek!" (EÉ 368,1.4)

■ Garai András

PALACKPOSTA

Viharjelzés

Apám nagyon félt a vihartól. Ellenben engem mindig lenyűgözött. Különösen a villámlás és a mennydörgés viszonya köt le. Akár egy órán át is tudom bámulni az ablakból a zuhogó esőt és a szikrázó mennyköveket, ahogy a földbe csapódnak.

Teológuskoromban előfordult, hogy szakadó esőben kimentem a Luther-szobor elé, és alaposan megáztam. Forró, nyári eső volt. Ahogyan a hajamon, az arcomon végigcsorgott a víz, az egész olyan volt, mint valami Istentől jövő hatalmas keresztelői emlékeztető: „Meg vagy keresztelve. Neveden szólítottalak, enyém vagy."

Néhány éve barátaimmal a Börzsönyben kirándultunk. Forró nyári nap volt, és egy csapat vidám fiatal vágott neki a túrának. A hegytetőre érve láttuk csak, hogy iszonyatos méretű, koromfekete gomolyfelhő közeledik felénk. Sietve szedelődzködtünk, és elkezdtünk lefelé vágtatni a hegyoldalon. Pár perc múlva zuhogni kezdett, özönvízszerűen, de ami a víznél is aggasztóbb volt, villámok kezdtek cikázni a környékünkön. Még mindig elég magasan voltunk, úgyhogy féltünk is rendesen. Az ösvény néha annyira összeszűkült, hogy csak szorosan egymás mögött tudtunk haladni.

Egyszer csak egy lány megállt, és közölte, hogy ő nem megy tovább, hanem egy fa alatt állva fogja bevárni a vihar végét, mert fél, hogy belécsap a villám. Ott állt csuromvizesen, remegve, igazi pánikhangulatban. Körülálltuk, és elkezdtük racionális érvekkel bombázni: hogy a villámra elég jó esélye van éppen a fa alatt állva, hogy ha itt marad, elveszhet, de minimum megfázik. Végül elindult velünk.

Engem a pánik helyett valami furcsa euforikus hangulat kerített hatalmába. Elkezdtem énekelni *Gryllusék* egyik zsoltárfeldolgozását, a 18. zsoltárét, amelyben Dávid arról énekel, hogy amikor Isten dühös, az a zivatarra hasonlít, de az egészet csak azért csinálja, hogy őt megmentse. Megfogalmazódott bennem akkor: van esély rá, hogy itt halok meg (éppen a megelőző héten hallottam két ismerős fiatalról is, akiket villám sújtott), de az nem lehetséges, hogy mindez az égi Apám tudta nélkül történne. Volt okom azt gondolni, hogy még életben tart, hogy elvégezzem, amire elhívott. De ha kell, megyek, hogy vele legyek.

Végül senkinek sem esett baja. Mire leértünk, elrohant a vihar, és este már a tábortűz mellett énekeltünk, nevetve idéztük fel a sztorit, amely örökre része lett az életünknek.

Másnap reggel a társaság egyik tagja a keresztségről beszélt. Akkor értettem meg, hogy Isten már akkor velünk van, és kezében tartja az életünket, amikor mi még semmit se tudunk erről. Akár élünk, akár halunk, tényleg az övéi vagyunk. Nekem Isten mindenhatósága sosem állt szemben a jóságával, és azóta ebben csak még jobban megerősödtem. Amikor látom a viharjelzést, erre emlékeztet. Ő van, ő szent, ő erős, ő irgalmas.

■ Seben Glória

Névjegy: Seben Glória

Evangélikus pszichológus, diplomás teológus vagyok. A Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetségnél (MEKDSZ) dolgozom utazótitkárként. Szenvedélyem, hogy Istenről beszéljek akár szószékről, akár kávéházi asztalnál. Motivál, ha látom azt a gazdagságot, amelyet a Teremtő szétosztott az emberek között, hogy egymást segítsék és kiegészítsék. Hivatásomnak érzem, hogy segítsek az embereknek élni az ajándékaikkal Krisztus dicsőségére.

Az oldalt szerkesztette: Vitális Judit

„Akár holnap indulnék a világűrbe!"

Beszélgetés Szutyányi Márk csillagásszal

Kisgyermekként nem tűzoltó, katona vagy vadakat terelő juhász szeretett volna lenni *Szutyányi Márk,* hanem űrhajós és csillagász. Előbbi álma megvalósításához a magyar lehetőségek eléggé szűkek, de még nem tett le végérvényesen arról, hogy egyszer eljusson a világűrbe. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem csillagász szakán végzett fiatalember a július közepi soltvadkerti Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozón – akárcsak két évvel ezelőtt Fonyódligeten – látványos és játékos fizikai-kémiai kísérletekkel káprázta el a közönséget.

SZEMEREY BENCE FELVÉTELE

– Az idei Szélrózsán három alkalommal tartottam körülbelül harmincperces kísérleti bemutatót, részben a közönséget is bevonva. Három külön tematika mentén haladtam az előadásaimon: az első a „csodálatos víz", a második a „konyhakémia", az utolsó az „érdekes anyagok, anyagi érdekességek" volt. Többen voltak olyanok, akik mindhármat végignézték, így ők sem látták kétszer ugyanazt. A legtöbb kísérlet otthon is biztonságosan elvégezhető, így remélem, a bemutatóim nyomán volt olyan, aki otthon megismételte ezeket saját örömére. A bemutatók sikerességét talán az is bizonyítja, hogy a második előadástól kezdve a sátor teljesen tele volt, többeknek már csak állóhely jutott.

A Szélrózsa oviban az űrhajósok életéről meséltem a gyerekeknek. Képekkel, videókkal illusztráltam, milyen az űrhajósok egy napja az űrállomáson, hogyan lebegnek a súlytalanság állapotában. Egy régebbi felvételen megnéztünk egy rakétaindítást, majd mi magunk is kilőttünk egy házi készítésű rakétát.

– A természettudományok gyermekekkel, fiatalokkal való megszerettetése a mindennapjaidban is jelen van.

– A diploma megszerzése után nem sikerült kutatói állást szereznem, de nem panaszkodom, most is fizikával foglalkozom a győri Mobilisben vezető demonstrátorként. A Mobilis egy tudományos játszóház, a közlekedéssel kapcsolatos sok-sok interaktív játékkal és jobbnál jobb kísérletekkel. Munkám során sokszor idézem *Galileit:* „A gyermek feje nem edény, amit meg kell tölteni, hanem fáklya, amit lángra kell lobbantani." A természettudományos ismeretterjesztés véleményem szerint legalább olyan fontos, mint a tudományos kutatómunka.

– Ez utóbbi létjogosultságát, a csillagászati kutatások szükségességét, hasznosságát néhányan megkérdőjelezik. Milyen érvekkel győznéd meg a kötekedőket?

– Az emberben benne van a vágy a világ megismerésére már kezdetektől fogva; a csillagászat is ezt a kíváncsiságot próbálja kielégíteni. A csillagászati kutatások a körülöttünk lévő világ, szűkebb értelemben véve a világűr minél jobb megismerésére irányulnak. Az biztos, hogy nem kecsegtetnek kész végtermékekkel, amiket aztán el lehetne adni, de nem is ez a céljuk.

Mégis: ha a csillagászati kutatásokat tágabb értelemben vesszük, és az űrkutatást is beleszámítjuk, akkor találunk olyan termékeket, amelyeket űrhajósoknak fejlesztettek ki, és ma már mi is használunk. Ilyen például a tépőzár, a teflon, az emlékező habmatrac. Az űrkutatás során fejlesztett újítások nagy részét az ipar is felhasználja, de ezekről kevesebb hír jut el hozzánk.

– Ha űrutazást tehetnél, mit néznél meg szívesen? Mert az, hogy vállalkoznál-e egyáltalán ilyesmire, nem is kérdés, ugye?

– Akár holnap is indulhatnánk! A Naprendszeren belül a Szaturnusz gyűrűit figyelném meg közelebbről vagy a Jupiter Ió nevű holdján lévő kénvulkánok tevékenységét. Sok érdekes, színes hely található a Naprendszerben, de ha csillagközi utazást is tehetnék, akkor egy szupernóva-robbanást figyelnék még meg vagy egy fekete lyukba hulló anyagcsomót.

– Csillagközi utazás… Ha a világűr „tágasságára" gondolsz, nem rémítenek meg a méretei?

– Szerencsére az emberi agy – legalábbis az enyém – nem tudja felfogni a világegyetem igazi méreteit, így nem is szédülünk bele. Beszélhetünk több tíz milliárd fényévről, igazából nem tudjuk elképzelni még az egy fényévet sem.

– Ahogyan azt sem tudjuk pontosan, hogy mi van a csillagok felett… A szélrózsás előadásaid mottójául Isaac Newton *egy gondolatát választottad: „Amit itt a csillagok alatt Istenből látok, elég nekem, hogy higgyek abban az Istenben, aki a csillagok fölött van, s akit nem látok."*

– Sokakban él az a képzet, hogy egy tudós csak ateista lehet. Valójában nagyon sok kutató hívő is egyben, én sem találok összeférhetetlen dolgokat a csillagászat és a kereszténység viszonylatában. Az újpesti evangélikus templomban konfirmáltam, több évig a tabi gyülekezetbe jártam, most is a Tab melletti kis falu, Lulla gyülekezetének tagja vagyok, bár már Győrben élek feleségemmel és egyéves kisfiammal.

Visszatérve az idézett szövegre: teljes mértékben egyetértek Newtonnal. A világunk roppant pontosan össze van hangolva, másképp nem is működhetne! Ha bármelyik fizikai állandót csak egymilliomod részben is megváltoztatnánk, nem lehetne ember az univerzumban. Az összes fizikai állandó finomhangolva van az élet feltételeire – nehezen hinném, hogy ez csak a véletlen műve.

– A szélrózsás jelenléted beszélgetésünknek csak az egyik apropója, a másik az angol néphagyományban „Szent Lőrinc könnyeinek" nevezett augusztusi meteorhullás.

– Az ilyenkor látható hullócsillagokat annak köszönhetjük, hogy a Föld találkozik a Swift–Tuttle nevű üstökösről származó anyagcsomóval. Ezek a törmelékek általában egy–tíz milliméter közötti méretűek, és körülbelül hatvan kilométer per másodperces sebességgel lépnek be a légkörünkbe, ahol meg is semmisülnek látványos fényjelenség közepette. Az úgynevezett *Perseidák* meteorrajnak van egy tetőzése, amikor elméletileg a legtöbb hullócsillag látható, ez általában az augusztus 11–12. és 12–13. közötti időszakra esik. Idén a Hold vakító fénye fogja zavarni a meteorok megfigyelhetőségét, helyezkedjünk tehát úgy, hogy háttal legyünk a Holdnak!

– Milyen más tanácsokat adnál a hullócsillagnézéshez?

– Szerencsére a csillaghullás megfigyeléséhez nem szükséges különleges felszerelés, elegendő hozzá a szemünk. De természetesen lehet törekedni az ideális feltételekre. Helyszínnek városi és közeli fényektől mentes, körpanorámájú helyet, lehetőleg dombtetőt, hegycsúcsot ajánlok. A fővárosiak se aggódjanak a fényszennyezés miatt, a svábhegyi Anna-rét vagy a Hármashatár-hegy is jó választás meteorokat nézni. Időpontnak a késő éjjeli, éjfél utáni időszak a legjobb, mert akkor kicsit fényesebbek a hullócsillagok, és a levegő is tisztább már.

Felfegyverkezhetünk a földrajzatlaszban található csillagtérképpel vagy okostelefonra letölthető égbolttérképprogrammal. Notebookra és tabletre a *Stellarium* nevű ingyenes planetáriumprogramot ajánlom. De ne feledkezzünk meg arról, hogy ezen eszközök erős fénye – ha nem vörös módban van – elrontja a szemünk sötéthez való alkalmazkodását!

– Van-e olyan emléked, amely nagyon megmaradt benned, mert, mondjuk, rekordszámú meteort láttál, vagy jó volt a társaság?

– Több életre szóló élményem is van a csillaghullással kapcsolatban. Egyszer láttam fényes nappal is hullócsillagot! A kivételes fényességű meteorokat a szakma tűzgömbnek hívja, amit akár nappal is lehet látni. Ha nem lennének csillagászati ismereteim, akkor ufónak is hihettem volna a jelenséget.

Másik kedves hullócsillagos emlékem a leánykérés volt. Barátnőmmel – akivel a kőszegi Szélrózsán ismerkedtünk meg! – elmentünk kettesben egy többnapos gyalogtúrára a zselici erdőségbe. A Zselicben igen jó, sötét égbolt borul a túrázóra éjjel, csillaghullást nézni tökéletes helyszín. Az egyik este egy helyes kis tó mellett vertünk sátrat, és az augusztusi meleg éjjelt kihasználva kifeküdtünk meteorokat nézni. Vártam egy fényes hullócsillagot, és azt mondtam kedvesemnek, hogy én azt kívánom, hogy legyen a feleségem. Igent mondott, azóta is boldog házasságban élünk!

– A romantikus vígjátékok vissza-visszatérő eleme, hogy a fiatal pár közös csillagképet választ magának. Gondolom, neked is van kedvenc csillagképed vagy égi jelenséged.

– Természetesen. Kedvenc csillagképem egy egyszerű kis csillagkép, a Delfin. A Hattyú és a Sas csillagkép mellett húzódik meg szerényen, öt fényesebb csillaga egy ugró delfint formáz. A másik kedvencem az Északi Korona, ami az Ökörhajcsár és a Herkules között található. Én csak „égi mosolynak" hívom ezt a koszorú alakú csillagképet. Az égi jelenségek közül a napfogyatkozásokat kedvelem különösen. Legyen teljes, részleges vagy gyűrűs, mind csodaszép!

■ V. J.

SÁNTHA TAMÁS ATTILA FELVÉTELE

„Engem az élet boldogít”

Kétszáz éve született Tavasi Lajos

Tavasi (Teichengräber) Lajos 1814. augusztus 2-án született Iglón. Apja szegény mészárosmester volt, korán meghalt, miként édesanyja is.

A gimnáziumban Tavasi társai korrepetálásából tartotta fenn magát, így már korán megkedvelte a pedagógusi pályát. Iglón, Lőcsén, közben pedig Losoncon, Sárospatakon tanult bölcsészetet és teológiát; azért is ezekben a városokban, hogy jobban elsajátítsa a magyar nyelvet. Szorgalma, nyelvtehetsége segítette előbbrejutását. Közben angolul, franciául, olaszul is tanult.

1836–1839 között Acsán, *Prónay Gábor* bányakerületi felügyelő családjánál volt nevelő. Munkáját hazafias szellemben végezte. Ezután öt évig Jénában, Göttingenben, Halléban és Berlinben folytatott tanulmányokat. Jénában bölcsészdoktori címet szerzett, megismerte és követte *Pestalozzi* pedagógiai rendszerét.

Itthon ismét nevelőként dolgozott Pesten. Megismerkedett és barátságot kötött *Haberern Jonatánnal* és *Schedius Lajossal.*

1845-ben a pesti (Deák téri) gimnázium tanára lett, választásánál *Vajda Péter* is jelölt volt. Minden tantárgyat – közöttük a hittant – hozzáértéssel tanított. Az iskolai testnevelés egyik szorgalmazója volt. Lendületes, lelkiismeretes munkájának elismeréseként ötvenegy éves korában a gimnázium igazgatója lett.

1846-ban Magyarországon ő szervezte meg az első protestáns tanári gyűlést, a *protestáns tanári tanácskozmányt*. Ezen Schedius Lajos, *Hunfalvy Pál,* valamint huszonegy evangélikus és hét református iskola küldötte is részt vett. 1847-ben Sopronban rendezték a második protestáns tanári tanácskozmányt. Ezen ugyan kisebb volt a részvétel, de például *Brassai Sámuel* is jelen volt rajta.

1848-ban tartották az első egyetemes tanítói gyűlést, az országos tanügyi kongresszust, melyen kétszázhatvan pedagógus öt napon át tanácskozott a tanügy átalakításáról. Az oktatás minden szintje képviseltette magát az óvodától az egyetemig, részt vett például a tanácskozáson *Ballagi Mór,* Brassai Sámuel, *Csorna Mihály, Horárik János, Jedlik Ányos, Jubál Károly, Karacs Teréz* (ő volt az egyetlen női résztvevő), *Kanya Pál, Koren István, Rómer Flóris* és persze Tavasi Lajos is. Tizenhét pontból álló programtervezetet fogadtak el, például az iskolaügyek és az egyházak kapcsolatáról. Döntöttek arról is, hogy ötévenként egyetemes pedagógiai gyűlést tartanak, s hogy a tanítók huszonöt év munka után nyugdíjba vonulhassanak.

Tavasi adta ki az első magyar pedagógiai periodikát *Nevelési Emléklapok* címmel. A folyóiratnak 1846–1848 között hat száma jelent meg. Ötödik számában (1848 áprilisában) a nevelési irodalom hazai helyzetével ő maga foglalkozott.

1848 szeptemberében – Pest védelmében – az evangélikus iskolaigazgató az erődítési munkákon dolgozott diákjaival együtt, 1849 januárjában pedig beállt honvédtüzérnek.

A szabadságharc bukása után besorozták a császári hadseregbe. Leszerelése után, 1851-ben Iglót jelölték ki kényszerlakóhelyéül. 1855-ben itt lett gimnáziumi tanár, és egy ideig az intézmény igazgatója is volt. Könyvei jelentek meg magyarul és németül.

Iglón halt meg 1877. január 28-án. Családja nem volt, vagyonát jótékony célokra hagyta.

* * *

Elméleti munkássága egységbe fonódik gyakorlati nevelői és közéleti tevékenységével. A pedagógus a társadalmi mozgalmak aktív résztvevője – Tavasi tudatosan vállalt programja volt ez.

„Én a mozgalmat választom, az élet változatát – írta *Tanoda és egyház* című munkájában (Pest, 1848) –, mert engem az élet boldogít, nem pedig az élet nyugta, nálam az élet és a nyugalom korántsem egy jelentésű.”

Végezetül álljon itt még egy idézet tőle: „Amidőn hazánkban más tereken az összeforrasztás a cél, és erők egyesítése már régen megkezdetett, és a legörvendeztetőbb sikerrel foly: akkor az iskolák célja és erejök összeforrasztása (…) valóban elérkezhető már. És amennyiben az oskolák szelleme nagy részben a tanítókban él és működik, annyiban ezen szellemi összeforrasztás is a tanítók egyesülésétől várandó.”

Ezek az idézetek is jól mutatják Tavasi nézeteit a pedagógiai munkáról. Tavasi Lajosra tehát a haladó magyar pedagógia egyik úttörőjeként emlékezhetünk.

■ Dr. Barcza Béla

Ki volt Szalóky Samu?

„Emelje ez föl lelkeinket,
Hogy mi vagyunk a lámpafény,
Mely amidőn a többi alszik,
Ég a sötétség éjjelén.”
(Petőfi Sándor)

Egy megkopott, ovális tetejű, kőrishegyi márványból faragott sírkövet őriz a Veszprém megyei Nemesszalók temetőkertje. Alig vehető ki rajta a név s az ábrázolás, egy kardot tartó kéz. A síremlék alatt – immár százhatvanöt esztendeje – egy magyar honvéd alussza örök álmát. Nemrégiben, hosszú idő után újra, nemzeti szalaggal átkötött koszorú került a sírkőre – e sorok írójának családja által –, jelezve, hogy a nemzet hős fiát nem szabad feledni, emlékjelét továbbra is illik gondozni.

AUGUST VON PETTENKOFEN: SEBESÜLTSZÁLLÍTÁS

De ki is ez az alig húszesztendősen hősi halált halt fiatalember, akit *Szalóky Sámuelnek* hívtak, és Samunak becéztek falubelijei , illetve bajtársai?

A megmaradt levéltári adatokból s lelkes helytörténészeknek köszönhetően tudható, hogy Szalóky Samu 1828. január 5-én látta meg a napvilágot az akkor még Pórszalóknak nevezett falurészben *Nemes Szalóky Imre* és *Nemes Szalóky Kata* gyermekeként, s mindjárt a születése napján meg is keresztelte *Berke Mihály* dabronyi evangélikus prédikátor szenior.

Gyermekkoráról, fiatal életének korai szakaszáról sajnos alig tudni pontosat, de a kis Samu minden bizonnyal jól ismerte a közeli Somlót, a Gányás- és a Hajagos-patak vidékét; sokat játszhatott társaival, barátaival, s természetesen a helyi evangélikus iskolában tátott szájjal hallgathatta az Árpádok – a honfoglaló Szalók nemzetség –, a *Hunyadiak,* a *Zrínyiek,* a *Rákócziak* hősi cselekedeteit, a haza feltétlen szeretetére tanító példáit.

Különösen az utóbbiakét, mert *II. József* halála után természetes visszahatásként a császárnak a magyar nemzeti öntudatot és intézményeket korlátozó rendelkezéseire a nemzeti törekvések valóságos reneszánsza bontakozott ki. Sok nóta, költemény szállt szájról szájra a nép körében e tájon is, felidézve a nagy fejedelem, Rákóczi küzdelmeit, személyes sorsát.

Szalóky Samut és falusi barátait bizonyára lelkesíthették ezek, különösen pedig az a konkrét történelmi tény, hogy a Szalókkal szomszédos Külsővaton egykor maga *Zrínyi Miklós* is járt, részt vett a török ellen induló hadak ottani díszszemléjén, s ott kiáltották ki a sereg fővezérévé. De *Béri Balogh Ádám* kuruc brigadéros alakja is példaként lebeghetett szemük előtt, aki a Bakonyban bujdosó kurucaival sokszor megfordult ezekben a falvakban.

* * *

Amikor elérkezik 1848, s megjelennek a hadba szólító szózatok, e vidék Zrínyi, Rákóczi és Béri Balogh eszményein nevelkedett fiai az elsők között állnak *Kossuth Lajos* zászlói alá. Szalókon is számos jobbágyivadék, mesterlegény, kereskedő kész részt vállalni a haza szabadságküzdelméből.

Köztük van Szalóky Sámuel is, akit 1848. december 15-én soroznak be honvéd huszárnak. A kerületi újoncállítási jegyzőkönyvben az 1340-es sorszám alatt a következő áll: „Szalóky Samu Nemesszalók község állította újonc, 20 éves, evangélikus, nőtlen. Magassága 5 láb, 3 hüvelyk, 3 vonás [168 cm]. Hadbavonulása előtt nemzetőr-őrmester.”

A neves „negyvennyolcológus-lokálpatrióta”, *H. Szabó Lajos* kutakodásai szerint bizonyos, hogy Szalóky a sorozást követő napon vonult be, és a Vilmos-huszárokhoz került. Kitüntetés lehetett ennek az alig húszéves embernek huszárrá válni – olyan elődök nyomában járni, akiknek jelentős szerepük volt a korábbi szabadságharcban, s egyébként is azt a nevet viselni, hogy huszár, melyet elsőként egyik legnagyobb királyunk, *Hunyadi Mátyás* használt a könnyűlovassági fegyvernem katonáira.

Szalóky Samu a jeles tábornok, *Kmety György* hadosztályában kezdett szolgálni. Bizonyára ott volt a kápolnai csatában a magyarok visszavonulását fedező, majd a mezőkövesdi ütközetben *Franz Deym* vezérőrnagy dandárja felett győzelmet arató, Kmety-féle seregben, valamint Buda bevétele után a legfényesebb győzelmet arató csornai ütközetben.

A honvédsereg egyik legütőképesebb hadosztályának tagja lett Szalóky. Hírük hamar bejárta az országot, a nép lelkesen köszöntötte őket mindenfelé.

Egy korabeli naplórészlet híven tükrözi pápai fogadtatásukat: „…több huszár érkezett a Vilmos ezredből világoskék ruhában s fűzöld csákóval. Kegyesen fogadtattak, s virágfüzérek szép kezektől csináltatva csak úgy özönlöttek rájuk. Estve nagy lakoma tartatott számukra előbb a grófi kertben, utóbb az esső miatt a várban bent.”

A nagy csornai haditett után Kmety Vilmos-huszárjai – köztük Szalóky Samuval – visszavonulnak a Rába mögé a folyó vonalának védelmére. 1849. június 26-ról 27-re virradóra az egész partvonal mentén véres küzdelem vette kezdetét. Feladva a tarthatatlan folyóvonalat, Kmety Ihász-pusztánál vonta össze ötezer fős hadosztályát. Önfeláldozóan küzdöttek a magyarok a hosszan tartó ágyúharcban.

A csata részleteiről, a csatára vonatkozó hadijelentésekről, a veszteséglistáról, visszaemlékezésekről hallatlanul értékes kötetben adott számot a jeles történész, *Hermann Róbert,* mely *Az ihászi ütközet emlékkönyve 1849–1999* címmel látott napvilágot a százötvenedik évfordulón. E munkából is kitűnik, hogy az Ihásznál harcoló, a csatarendben álló huszárok közé több ellenséges ágyúgolyó is vágódhatott. Ez sebesíthette meg, ölhette meg Szalókyt is.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Szalóky Sámuel sírköve a nemesszalóki temetőben – 2014 júliusában

* * *

Az ihászi ütközettel sokáig foglalkozó *Huszár János* Apáczai-díjas történelemtanár az 1970-es években gyűjtést végzett idős szalóki lakosok körében a Szalóky Samu elestével kapcsolatos, akkor még élő legendák megörökítése céljából. Huszár ezeket a *Veszprém Megyei Honismereti Tanulmányok* XVII. számú kötetében publikálta is. Érdekességként álljon itt egy:

„A nagybátyámtól és szüleimtől hallottam Szalóky Sámuelről. Ők úgy tudták, hogy ágyúgolyó találta el az ágyékát, de nem halt meg azonnal. Volt egy nagyon kedves bajtársa, az kihúzta az árokpartig, hogy ott könnyen rátaláljanak. A fiúnak ez a barátja még azon az éjszakán elvágtatott Szalókra, és hírt vitt a szülőknek. Azok kora reggel indultak Ihászra, és ott meg is találták súlyosan sebesült fiukat. Szekéren óvatosan hazaszállították. Még élt, mikor a házuk udvarán megállt a szekér. Mikor fölébe hajló, síró anyját felismerte, még felemelkedett a szalmáról, de csak annyit tudott mondani: »Édesanyám!« Ezután visszahanyatlott és meghalt.” (*Katona Dániel* szalóki nyugdíjas)

Megható, „romantikus” elbeszélés, mintha *August von Pettenkofen Sebesültszállítás* című litográfiája elevenedne meg szemünk előtt; de bárhogy történt is, egy bizonyos: az Ihásznál elesett több száz csatahős közül csak egynek, Szalóky Samunak ismert a sírja – szülőfalujában lelt végső nyugovóra. 1849. június 30-án temette el *Perlaky István* dabronyi lelkipásztor az evangélikus egyház szertartása szerint.

Régen rendszeresen iskolások gondozták a sírját, egy ideig egy ifjúsági klub is, de aztán sajnálatos módon megfeledkeztek róla… Milyen szép és nemes dolog lenne, ha megújulhatna hősünk sírköve, ha nevét újra jól el lehetne olvasni, ha pár gyökeres virágot ültetne sírhalmára a helyiek közül valaki, ha rendszeresen piros-fehér-zöld szalaggal lenne jelölve a sírt körülölelő kis vaskerítés…

■ Kerecsényi Zoltán

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

A Farádi Evangélikus Egyházközség meghirdeti lelkészi állását. Az egyházközség várja azon lelkészek jelentkezését, akik szívesen szolgálnának Farádon és a hozzá tartozó filiában, Jobaházán. A lelkészt parókia és korrekt javadalmazás várja.

Pályázatukat (kézzel írt önéletrajzzal és a gyülekezeti szolgálatról való elképzelésekkel és tervekkel) egy példányban kérjük benyújtani augusztus 31-ig a Soproni Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalába (9400 Sopron, Bünker köz 2.), ahol a lelkészi állásról, az elvégzendő szolgálatokról, a díjlevélről, az egyházközség részletes feltételeiről és az esetleges bemutatkozó alkalomról is részletes információkat kaphatnak *Gabnai Sándor* esperestől (20/824-6902; gabmas@freemail.hu).

A gyülekezetek presbitériuma fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje.

Pályázat lelkészi állásra

Megüresedett a Péteri Evangélikus Egyházközség lelkészi állása. A lelkészválasztást előkészítő folyamat a meghirdetés szakaszába lépett. Az egyházközség várja azoknak a lelkészeknek a jelentkezését, akik szolgálatukat szívesen folytatnák Péteriben (2209 Péteri, Bohus Dániel tér 1.).

Az elvégzendő szolgálatról, a körülményekről és a díjlevélről részletes információ a Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalában kérhető (5000 Szolnok, Verseghy park 1.). E-mailt *Győri Péter Benjámin* esperesnek a szolevgyul@lutheran.hu címre kérünk, személyes kapcsolatfelvétel a 20/824-4829-os egyházi mobilszámon lehetséges.

A pályázatokat (önéletrajz pályaképpel, motiváció ismertetése, a gyülekezeti szolgálatra vonatkozó tervek, elképzelések) e-mailben és/vagy postai úton augusztus 31-ig (postabélyeg kelte) kell megküldeni a Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalába.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényben meghatározott eljárás szerint a gyülekezet közgyűlése dönt.

Istentiszteleti rend • 2014. augusztus 10.

Szentháromság ünnepe után 8. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Róm 8,12–17; Ézs 2,1–5. Textus: Jn 8,37–45. Énekek: 442., 238.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) D. Keveházi László; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Zászkaliczky Péter; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (orgonazenés áhítat) Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (úrv., angol) D. dr. Harmati Béla; de. 11. (úrv.) Simon Attila; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. Schulek Mátyás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) D. Szebik Imre; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Zászkaliczky Pál; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Zászkaliczky Pál; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Erdélyi Csaba; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor Dávid; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor Dávid; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Barcsa István; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7-9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; **Badacsonytomaj, Római út 3.** de. 9.; **Balatonakali, Templom tér** du. 2.; **Balatonaliga, Club Aliga üdülőközpont, Balatonvilágos, Aligai út 1.** du. 6.; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfenyves, Bem u. 9. (református imaház)** du. 6.; **Balatonföldvár, Bajor Gizi Közösségi Ház, Kőröshegyi út 1.** du. 2.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonszárszó, Széchenyi u.** de. fél 9.; **Evangélikus Konferencia és Missziói Otthon, Jókai u. 41.** de. 9; **Balatonszemes, Fő u. 1.** de. fél 10.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kötcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kővágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nagyvázsony, Temető u.** du. 2.; **Révfülöp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörögd, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Tapolca, Arányi u. 1.** de. fél 9.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: Balla Mária

Isten szeretetéből éltek

Könyvbemutató Nemeskéren

A július 13-ra kiírt igehirdetési alapige, vagyis a krisztusi aranyszabály – *„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük…”* (Mt 7,12) – parancsolata remekül illik a nemeskéri evangélikus gyülekezetre, amelynek történetét színvonalas könyvben írta meg *Tóth Csaba. A nemeskéri evangélikus egyházközség története* című kötet ünnepélyes bemutatója július második vasárnapjának délutánján az egyházközség templomában tartott áhítaton, majd a helyi kultúrházban volt.

Illik az aranyszabály a gyülekezetre, merthogy a megírt történelem számos olyan nyomot hagyott a közösség megpróbált életén, amely által az ittenieknek szembesülniük kellett Jézus útmutatásával.

Úgy kellett talpon maradniuk, hogy csak egy útjuk volt. És nem „mindent ide nekem” típusú, mindenkin átlépő út; nem is a látszatoleráns út, amelyen járók csak addig óvják a mását, amíg őket magukat tiszteletben tartják; és nem is a számítóan adó és viszonzást váró út; hanem a *mindig adni tudó út.*

Nemeskér történelme arról beszél – amint megtudható Tóth Csaba összegyűjtött és -szerkesztett dokumentumaiból, a kötet képeiből –, hogy eleink mindig tudták, akár kereszthordozás, üldöztetés idején, akár az artikuláris időkben, hogy alapvetően mindenük Istené, nem pedig a sajátjuk. Akinek eszerint rendeződik be az élete, az az egyén és közösség tudja: mindent Istennek köszönhet, és ez a köszönet kötelező köszönet is egyben.

E sorok írója az ősi templomban tartott áhítatában arra hívta fel a nagyszámú hallgatóság figyelmét, hogy – amint a könyvből is kiderül – eleink nemcsak akkor tettek eleget az isteni elvárásrendnek, amikor ők maguk is jót kaptak mennyből és földről, hanem igyekeztek minden élethelyzetben eszerint élni. A soproni országgyűlés döntése utáni központi szerepkörükben vagy a vármegyeközponti létben éppúgy, mint a szétforgácsolódás vagy elnyomatás időszakaiban.

A könnyen olvasható, közvetlen hangnemű egyháztörténeti munka szerint itt olyan emberek éltek, akik nem viszonozták rosszal a rosszat; nem vártak arra, hogy majd csak akkor teszik a jót, amikor ők is jót kapnak; nem aszerint gondolkodtak, hogy mi éri meg, mi sem; nem azt nézték, hogy egy-egy hitpélda-befektetés mikor térül meg; hanem csak tették, amit kellett. Mert tudták: a másikhoz éppúgy jön a kegyelmes Mester, mint ahogy őhozzájuk is.

Az aranyszabály kiindulási pontját, a feltétel nélküli szeretetet hangoztatja ez a kis könyv, amelynek megszületéséről, a kiadatásáról és a fő vonalvezetéséről a templomi igei alkalom után a faluházban maga a

szerző, a krónikás beszélt. A megtalált, felkutatott anyagok színes kavalkádjából kiemelt néhány összefüggés igazán érthetővé tehette ezen a délutánon a közönségnek, hogy Isten szeretetéből élt ez a település, és hogy múltja arra kötelez bennünket is, hogy ugyancsak ebből éljünk.

Jézus aranyszabályának pozitív megközelítése, buzdító felszólítása mindig továbbmegy egy lépéssel az emberi együttélés szabályrendszerében: azt mondja a történelemkönyv lapjain keresztül is, hogy nem elég egy ponton megállni, nem elég „élni és élni hagyni”, ennél több kell: aktivitás kell, szeretet kell. Vagyis, mint tették eleink is, nem a másik alapján mérlegelő és megítélő viszontválaszok szerint kell élnünk, hanem megajándékozottságunk továbbajándékozni tudásával.

■ Gabnai Sándor

A nemeskéri evangélikus egyházközség története. Írta és szerkesztette Tóth Csaba. A szerző kiadása, 2014. Ármegjelölés nélkül.

HIRDETÉSEK

Meghívó hangversenyre

A fóti kántorképző kórusa *dr. Kamp Salamon* vezetésével az angyalföldi evangélikus templomban (Bp. XIII., Kassák Lajos u. 22.) augusztus 17-én a 10 órakor kezdődő istentisztelet keretében előadja *J. S. Bach* 120. kantátáját. Az alkalomra mindenkit szeretettel várunk.

Elmarad a hitmélyítő hétvége

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület elnöksége ezúton is értesíti az érdeklődőket, hogy az augusztus 21–24-re meghirdetett hitmélyítő hétvége Piliscsabán – kellő számú jelentkező hiányában – elmarad. Az ősz folyamán a Fébé fennállásának 90. évfordulója alkalmából az anyaházban tervezünk majd egy csendesnapot. Erről később adunk tájékoztatást.

A Szélrózsa „zöld” oldala

Az idei Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozón a KIE-kávéház adott otthont az ökoprogramokat szervező Szélrózsa ligetnek. A főszervező *Antal Bálint* volt, ő álmodta, majd szervezte meg a programokat. Az előadások mellett szombat délelőtt sor került egy vetélkedőre is, melyet az *Evangélikus fiatalok oldala (EFO)* szerkesztőcsapata szervezett meg.

A rendezvények csütörtökön vették kezdetüket. Elsőként aznap délelőtt *Zsóka Ágnes* és *Csutora Mária* – mindketten a Budapesti Corvinus Egyetem oktatói – beszélgetett a fenntartható fogyasztás és a boldogság kapcsolatáról. Délután *Kardos-Horváth János,* a *Kaukázus* és a gyermekeknek játszó *Hahó* együttes vezetője beszélt az ökotudatos zenéről, az energiaválságról és a nyilvánosság előtti szerepvállalás fontosságáról.

Másnap reggel kilépve az előadások keretei közül (és a KIE-kávéház sátrából) a tópartra látogattunk ki, méghozzá hajnali háromnegyed ötkor. Egy csésze tea és kávé mellett csodálhattuk meg a napkelte színeit az égen és a tavon. A közös éneklésben és imádságban közel húsz ember vett részt. A délelőtti program már ismét előadás volt, *Béres Tamás* teológus, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzora beszélt a felelősségről az atomenergia kapcsán. Délután pedig *Gilly Zsoltot* hallhattuk, aki a Kiskunsági Nemzeti Park növény- és állatvilágáról tartott ismertetőt, és mutatott gyönyörű képeket.

Szombat délelőtt a reggeli áhítatot követően vette kezdetét a vetélkedő. Minden olyan fiatalt vártunk, aki elég bátornak érezte magát, hogy kiálljon a közönség elé, és próbára tegye tudását és gyorsaságát. Egy beugrótotó kitöltése után kilenc játékos került a játékba, akik hármasával játszhattak egymás ellen. A játék során segítségünkre volt a bonyhádi gimnázium kvíz-nyomógombja is,

mely századmásodperces pontossággal jelzi, hogy a három játékos közül ki nyomott először.

A másfél órás vetélkedőben voltak olyan kérdések, amelyekre csak becsléssel lehetett válaszolni, de ezekből is érdekes és hasznos információkhoz juthattak a résztvevők. Megtudhatták például, hogy hány emlősfaj él Magyarországon (88), mikor lépte át a Föld lakossága az egymilliárdot (1830 körül), és hányan éltek eddig összesen a Föld bolygón (107 milliárd). Hogy hány kilogramm kommunális hulladékot termelünk egy évben (430, de tudatos vásárlással 100 alá szorítható), vagy mennyi víz folyik el egy nap csak egy emberre számítva (100-150 liter!).

A kérdéseket az *Evangélikus fiatalok oldala* internetes újság szerkesztői csapata (*Baranyay Zsófi, Danics Szabina, Koczor Márta és Győrffy Lajos*) állította össze, akik a játékot is lebonyolították. Köszönet a szépszámú jelentkezőnek és gratuláció a végső győztesnek, a kőszegi *Marton Csabának* és a legügyesebb leányzónak, a tengelici *Füller Noéminak,* aki összesítve a harmadik helyen végzett.

Reméljük, hogy mindannyian nagyszerűen érezték magukat, és sok újat tanult mindenki, aki részt vett valamelyik ökoprogramon. De legfőképpen abban reménykedünk, hogy a résztvevők szemlélete változott a környezettudatos gondolkodás terén.

■ Győrffy Lajos

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

Imareggeli *a Centrál kávéházban*

„Reggelire ima! Reggelire ima!” – kiálthatná a rikkancs, ha még lenne ilyen… Mert tény és való: közösen imádkoznak is azok a felelősen gondolkodó és tenni akaró protestáns hívők, akik hónapról hónapra „reggelizni” gyűlnek össze Budapesten a Centrál kávéház emeleti részén. Többségük vezető tisztségviselő, aki a maga helyén igyekszik mindent megtenni Isten országának növekedése, népünk felemelkedése érdekében. A legutóbb augusztus 2-án tartott alkalom alapigéje: *„De én hozzád fohászkodom, Uram, már reggel hozzád száll imádságom.”* (Zsolt 88,14)

Imareggeli néven már negyedik alkalommal szervezett keresztyén összejövetelt *dr. Somody Imre és dr. Molnár Róbert.* Ők nem is oly régen mint vezető üzletemberek, politikusok voltak közismertek. Az egykor a száz leggazdagabb magyar listáján is szereplő Somody Imre bizonyságtételével olvasóink a világi médiában is találkozhattak – legutóbb a *Manager Magazin* 2014. július 8-i számában vallott megtéréséről. Az imareggeli másik motorja pedig az immár evangélikus körökben is jól ismert kübekházi polgármester, dr. Molnár Róbert, aki megtért politikusként több könyvet is írt *(Egy politikus, akit rabul ejtett Isten; Ébresztő, Magyarország!; Amikor a Csend beszélni kezd!),* és – egyebek mellett – a *nemzeti evangelizáció* programsorozatát is elindította.

Az imareggeli regisztrált résztvevői (alkalmanként negyven-ötven fő) csaknem mindannyian vezetők, illetve a maguk helyén mértékadó véleményformálók. Érdemes idézni az ötletgazdáknak – a meghívókon is olvasható – alapgondolatát: *„Nemzetünkért érzett hívő keresztény felelősségtudatunktól és őrállói tisztünktől vezérelve, vezetők, üzletemberek, politikusok, szolgáló testvérek közös imádsága és együtt gondolkodása céljából indítjuk útjára Imareggelinket, amelyen Önt is szívesen látjuk.”*

Dr. Somody Imre

Hagyományosan minden hónap első szombatján rendezik az összejöveteleket. Augusztus 2-án is 9 órától érkeztek a vendégek, akiket személyre szóló igével fogadtak. Ezek után mindenki könnyen megtalálhatta helyét a kávéház elkülönített részén, mert ebben sorszámozott asztalok és azokra elhelyezett névkártyák segítettek. Mindenki kapott névre szóló kitűzőt is, ami a másik megszólításában lehetett segítségére. Miután mindenki megérkezett, *Rück Zsolt* üzletember asztali imádsága után valóságos, bőséges reggeli elfogyasztása következett.

Már a kávé illata lengte be a termet, amikor a kávézó tulajdonosa, dr. Somody Imre köszöntötte a megjelenteket, felidézve a legutóbbi alkalmon elhangzottakat. (Akkor *Heizer Tamás* menedzsmentszakértő, baptista lelkipásztor beszélt a vezetésről – természetesen a Szentírás alapján.)

A sorozat célja ebben az évben – mondta dr. Somody Imre –, hogy meglássuk, mennyi mindent lehet jobban csinálni a Biblia alapján.

A múlt szombati együttlét előadója *Bálint Éva* pedagógus, nyugalmazott szeretetotthon-vezető volt. *Amikor hiányzott a vezetés* címmel tartott lelki szolgálatának igei alapja a *Bírák könyvének* 4. és 5. része volt. *Debóra* és *Bárák* történetén keresztül mutatta be, milyen az, amikor Istentől rendelt vezető áll egy harc élére, és milyen az, amikor nem. (Az előadásról felvétel készült. Ez szabadon megtekinthető az interneten, könnyedén megtalálható, csak be kell írni a keresőablakba az „imareggeli” szót.)

Az előadás után dr. Molnár Róbert referátuma indította meg a hallgatói hozzászólások sorát, aki végül, a közös imádság után az Ézs 54,14–17-ből válogatott versekkel bocsátotta el a résztvevőket: *„Igazság által leszel erős… Célt téveszt minden fegyver, amit ellened kovácsoltak, meghazudtolsz minden nyelvet, mely törvénykezni mer veled. Ez az öröksége az Úr szolgáinak, így szolgáltatok nekik igazságot – így szól az Úr.”*

■ Takács Ferenc

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Kettő az egyben – pilisi vártúra és földtani séta

Az egri várnak létezik egy másolata a Pilis lábainál. A kópia 1968-ban épült az azóta legendássá vált történelmi film, az *Egri csillagok* forgatási díszleteként. Vasbetonból emelték, külsejét természetes kőburkolattal fedték. Egyes részei fából készültek, ezek a csatajelenetek alatt leégtek, de a következő felvételekhez újjáépítették őket.

A film elkészültét követően a művár magára maradt, és lassú, de biztos pusztulásnak indult. Mai állapota egy középkori várromera emlékezteti szépszámú látogatóját. Állnak falai és méretes kapuja, csonka lakótornya, mely így a visegrádi Salamon-toronyra emlékeztet, bástyája, ahonnan az egri nőket alakító színésznők és statiszták öntötték a forró vizet és szurkot a létrákon felkapaszkodó vad „oszmánok” fejére.

A vár Pilisborosjenő külterületén áll, a településről huszonöt perces könnyű sétával érhető el.

Aki vártúra mellett egy kis erdei sétára és érdekes földtani képződményekre is vágyik, a közeli kék jelzésen indulhat a pilisi Nagy-Kevély nyergére. A beszédes nevű Teve-szikla érdekes formákkal játszik. Az utat 210 millió esztendős dachsteini mészkő- és 220 millió éve keletkezett dolomitsziklák szegélyezik.

A teremtett világ szépségeit rejtő házi ásvány- és kőzetgyűjteményünket könnyedén gyarapíthatjuk útközben. Megbújhatunk a Kevély-hegyi kőfülkében, azaz a Szódás-barlangban. A Budai-hegységre nyíló pazar kilátást nem feledhetjük. A Kevély-hegyi tanösvényen tett geológiai sétát az út menti köveken futkározó méretes zöld gyíkok varázsolják élettel telivé.

■ Rezsabek Nándor

A SZERZŐ FELVÉTELEI

HÍREK, HIRDETÉSEK

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

APRÓHIRDETÉS

Egyetemi lánykollégium szálláslehetőséget kínál Budapesten. 30/319-0559.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Őrbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu
és info@harangontode.hu.

Gyülekezeti diákszállás Józsefvárosban

A Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség ismét várja az egyetemista és főiskolás jelentkezőket a gyülekezet diákszállására. A Mandák-ház több nagy egyetemhez közel helyezkedik el. A bérleti díj 23 500 Ft/hó, melyben benne van a nagy sebességű internet díja és a rezsi is.

A jelentkezéshez egy jelentkezési szándékkal egybeszőtt, normál, nem amerikai típusú és nem szakmai önéletrajz és lelkészi/lelkipásztori/plébánosi ajánlás szükséges, melynek szkennelt változatát a mandak.haz@gmail.com címre várjuk.

Ökumenikus találkozó

Minden hónap harmadik vasárnapján, 18 órakor ökumenikus találkozóra, istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsteremben.

Az augusztus 17-i téma: *„Ego sum veritas" – én vagyok az igaz valóság.* Teljes körű istentiszteleti szolgálatot végez – a Németvölgyi úti gyakorlatnak megfelelően – *Börzsönyi Jánosné* református lelkésznő *Az ütközést is vállaló Illés* igei üzenettel.

Szeretettel várjuk a korábbi farkasréti ökumenikus közösség, a megszűnő KÖT (Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság), valamint az International Ecumenical Fellowship magyar régiójának tagjait is.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 10-étől augusztus 17-éig

VASÁRNAP

6.00 / Bartók rádió
Muzsikáló reggel
Benne: Vasárnapi orgonamuzsika
7.20 / Duna Tv
Isten kezében
7.45 / Duna Tv
Lyukasóra
(irodalmi műsor)
10.04 / Kossuth rádió
Evangélikus istentisztelet Balassagyarmatról
Igét hirdet Bartha István lelkész
10.40 / M1
Biblia és irodalom
Petőfi: Az ember
11.30 / M1
Útmutató
Hitünk közös gyökerei
20.20 / M1
Jane Eyre
(angol—amerikai romantikus dráma, 2011) (120')

HÉTFŐ

05.55 / Duna World
Hagyaték
Isten tenyerén
11.50 / Pax Tv
Nairobi Girls
(riportfilm)
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház félórája
19.30 / Duna World
Zegzugos történetek
Gellérthegy
20.00 / Duna World
Mindenki ártatlan?
(magyar játékfilm, 1961) (65')
21.30 / Pax Tv
Gusztáv Adolf-ünnep Sopron, 2014
21.40 / Duna Tv
„Mégiscsak érdemes ilyen öregnek lenni!" — Vásáry Tamás 80 éves
(magyar dokumentumfilm)

KEDD

15.00 / Duna Tv
Megőrzött múlt, megtalált jövő (m. ismeretterjesztő film)
15.35 / Duna Tv
Mesélő cégtáblák
A fogaskerekű
15.45 / Duna World
Élő egyház
(vallási híradó)
20.00 / Pax Tv
Kút
(élő interaktív műsor)
Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész
22.05 / Pax Tv
Nagy versmondás 2014
(dokumentumműsor)
22.20 / Duna World
Hitvallók és ügynökök — Az igazság szabaddá tesz benneteket
(magyar dokumentumfilm-sorozat, 2008)
Kizártak

SZERDA

11.10 / Duna World
Ridikül
(női talkshow)
Mindennapi csodák
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva..."
A református egyház félórája
15.30 / Duna Tv
Neve is van: Budapest
Csodatevő fák
20.55 / Duna World
MR2 Akusztik
(koncertfilm)
Kerekes Band
21.35 / Duna Tv
A hívatlan vendég
(francia játékfilm, 1982) (88')
22.45 / Pax Tv
Próbarepülés
Szélrózsa előtalálkozó
23.15 / Duna Tv
A tér
(magyar dokumentumfilm)

CSÜTÖRTÖK

14.55 / Duna World
Századfordító magyarok
Lechner Ödön (1845–1914)
15.45 / Duna World
Isten kezében
17.05 / Duna Tv
Váratlan utazás
(Kanadai tévéfilmsorozat)
22.00 / Duna World
Velünk élő Trianon
(magyar dokumentumfilm-sorozat)
23.15 / Pax Tv
Evangélikus flashmob, 2014
23.20 / Duna Tv
MüpArt Classic
Rossini: Kis ünnepi mise
01.35 / Duna Tv
Szerelmes földrajz
Otthonom, Óbuda
02.20 / Duna World
Határtalanul magyar
László László a Szabad Európa Rádióról

PÉNTEK

5.20 / M1
Hajnali gondolatok
8.05 / Duna Tv
Duna anziksz
(m. ismeretterjesztő sorozat)
A Vaskapu vidéke
9.55 / M1
A Szent Mihály-kápolna
(magyar dokumentumfilm, 2008)
11.25 / Agnus Rádió (Kolozsvár)
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
(www.agnusradio.ro)
14.55 / Duna World
Századfordító magyarok
Pilinszky János
17.20 / Pax Tv
Ökumenikus imaheti istentisztelet, Kálvin tér, 2014
20.00 / Duna World
Hogy volt?!
1986 tévéműsoraiból

SZOMBAT

8.05 / Duna Tv
Isten kezében
Színészet és szakralitás
11.00 / Duna Tv
Sírjaik hol domborulnak?
(dokumentumfilm)
16.10 / Pax Tv
Mit ér az ember, ha...?
(portréműsor)
Schäffer Erzsébet újságíró
16.20 / Duna World
Magyar népmesék
(magyar rajzfilmsorozat)
18.05 / Duna World
Budavári palotakoncert
(koncertfilm)
21.25 / Duna Tv
Egérke a férfiak között
(francia játékfilm, 1964) (86')
0.30 / Duna World
Kérdések a Bibliában
0.30 / Duna Tv
Ellobbanó mécsvilág
(magyar dokumentumfilm)

VASÁRNAP

8.00 / Civil Rádió — FM 98 (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
(www.civilradio.hu, ismétlés: 22.00)
9.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
9.25 / Duna World
Világ-Nézet
Házigazda: Fabiny Tamás evangélikus püspök
10.05 / Duna Tv
Magyar klasszikusok új köntösben
(irodalmi műsor)
14.40 / Duna Tv
Hazajáró
Soproni-hegység
19.30 / Duna World
Kerekek és lépések
(m. ismeretterjesztő sorozat)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 10.)
Legyen kegyelmes hozzánk az Isten, áldjon meg bennünket. Zsolt 67,2 (2Kor 13,13; Mt 5,13–16; Ef 5,8b–14; Zsolt 48) Nagyanyám sose fogott semmi munkába vagy tevékenységbe ilyen típusú fohász nélkül. Mielőtt belekezdenék, fölfelé nézek. Tudatában vagyok, hogy beleadhatok minden erőt és tudást, lehet briliáns tehetségem és rátermettségem, mindig szükségem van valami többletre, amely nem tőlem jön, mert nem vagyok a birtokosa. Kegyelemre és áldásra szorulok. Törékenységem, tökéletlenségem elismerése az egyik, a hozzáadott jó íz iránti vágy a másik, ami nélkül az eredmény és a siker sem ízlik. Kegyelem és áldás. Kezdhetjük ezzel a fohásszal mai napunkat.

Hétfő (augusztus 11.)
És hallottam, hogy minden teremtmény, a mennyben és a földön, a föld alatt és a tengerben, és minden, ami ezekben van, ezt mondta: „A királyi széken ülőé és a Bárányé az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké!" Jel 5,13 (Zsolt 117,1; Jak 2,14–26; Jn 9,24–34) Ismerős a himnusz. Honnan is? Az úrvacsorai liturgia egyik imádságában magasztaljuk így a Bárány Jézust. Méltó arra, hogy övé legyen az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom. Az a Bárány méltó minderre, akit megöltek. Életünk minden vereségére, kudarcára és fájdalmára tartogat gyógyírt ez a himnusz.

Kedd (augusztus 12.)
Tamás pedig így felelt Jézusnak: „Én Uram, és én Istenem!" Jn 20,28 (Jer 31,34; 2Kor 6,11–18/7,1/; Jn 9,35–41) Ez a személyes felismerés pillanata. Tamás már túl van élményeken, tapasztalatokon, kiábrándulásokon. Ezek után születik meg a bizonyosság. Mégpedig a kétség legmélyebb pontjáról. A személyes bizonyosságot és elkötelezettséget mindig Jézus adja. Nem mi küzdjük ki. Életünk bármely mély- vagy magas pontján megkaphatjuk. Kérjük ma, hogy hitünk saját, személyes meggyőződés legyen, amely nem hagy megszégyenülni.

Szerda (augusztus 13.)
Elküldött engem az Úr, hogy örömhírt vigyek az alázatosaknak, bekötözzem a megtört szíveket, szabadulást hirdessek a foglyoknak. Ézs 61,1b (1Jn 1,2; Jak 3,13–18; Jn 10,1–10) Ezt a mondatot keresi meg és olvassa fel Jézus, amikor először szólal meg nyilvánosan a názáreti zsinagógában. Tudatosan és vállaltan ez a küldetése: a gyengék és a szenvedők oldalára áll. Velük vállal közösséget, olyan mértékben, hogy ez gyógyulást, vigasztalást és szabadulást jelent minden szenvedőnek. Két oldalról is megszólít ma ez a küldetéstudat. Vigasztal: velem is közösséget vállal bármilyen nyomorúságomban, és ez a szolidaritás tényleges erőt sugároz rám. Bátorít: észrevehetem azokat a szenvedőket, akiknek az én szolidaritásom kölcsönözhet kicsi örömöt és enyhülést. Így járhatjuk ma utunkat: mint gyógyultak és gyógyítók.

Csütörtök (augusztus 14.)
Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek. Fil 4,4 (Zsolt 68,4; Lk 11,33–36/37–41a/; Jn 10,11–21) Milyen furcsa: a bánat, a letörtség, a méreg jön magától, nem kell hozzá biztatás. Örülni meg tán akkor is elfelejtünk, amikor minden okunk megvolna rá. Nem véletlen, hogy a Biblia gyakran biztat: örüljetek, áldjátok az Urat, ne lógassátok az orrotokat! Ma is ilyen biztatást kapunk. Vannak, akik azért, mert csupa jó az életük, de már úgy hozzászoktak, hogy észre sem veszik. Elfelejtették a hála érzését. Másokat meggyőzni akar: nem biztos, hogy minden rossz, keressétek az öröm lehetőségét. Az Úrban több örömöt találtok, mint gondolnátok. És olyanok is vannak, akik azt gondolják, rosszul hallották, ez rájuk nem vonatkozhat, hisz épp most mindenre van okuk, csak az örömre nem. Nekik szól a második mondat: ismét mondom, jól hallottátok, az Úrban mégis van okotok az örömre.

Péntek (augusztus 15.)
Krisztus mondja: „Tudok cselekedeteidről, fáradozásodról és állhatatosságodról." Jel 2,2 (Zsolt 9,11; Jn 18,19–24; Jn 10,22–30) Gyakran érezzük úgy, többet tettünk, mint amit elismernek. Másoknak sokkal kevesebbért is tisztelet és elismerés jut, minket meg észre sem vesznek. Van, hogy jogos ez az érzés, van, hogy csak egyfajta önközpontú gondolkodás eredménye. Aki azonban benne van egy kavargó érzés centrumában, az nemigen tudja megítélni, jogos-e a felháborodás vagy nem. Keserűséget érez, ez minden. A mennyei jelenéseket látó, a végső nagy perspektívát ismerő János tolmácsolja Krisztus nyugodt és megbízható mondatát: én tudom, mennyit fáradoztál, mi mindent tettél. Ismerem hűségedet és kitartásodat. Én akkor is számon tartom, ha mások nem. S hogy ez mennyire megbízható, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a folytatás: de ismerem hibáidat és tévedéseidet is… Aki Krisztust követi, sohasem gondolhatja komolyan: engem nem tart számon senki. A legfontosabbnak vagyok fontos.

Szombat (augusztus 16.)
Nem megy le többé napod, és holdad nem fogy el. Az Úr lesz örök világosságod. Ézs 60,20 (1Thessz 5,5; Fil 2,12–18; Jn 10,31–42) Szinte az egész életünk így telik: kapunk valami után, de már el is tűnt. Megragadnánk, de már késő. Lement a nap, elszállt az év, szinte egy pillanat alatt az egész élet. Milyen fantasztikus perspektívát tár elénk ez az ige! Igenis van nap, amely nem megy le, hold, amely nem fogy el. Örök világosság a jövendőnk. Ez a tudat békét és nyugalmat ad.

■ Szabóné Mátrai Marianna

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line**: www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel**: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség**: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly. **Munkatárs:** Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők**: dr. Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Prőhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás**: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja** a kiadó. **Terjeszti** a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1133130214326